

Veliko občinsko slavlje v Preserju

V vasi pod Krimom so z občinskim praznikom slovesno počastili 29. obletnico OF.

Ne dežne kaplje, ne močni sunki vetra niso mogli preprečiti slavlja, ki so ga 26. aprila priredili v Preserju v počastitev 29. obletnice ustanovitve OF in praznika občine Vič-Rudnik. Več kot tisoč ljudi je dopoldne napolnilo za tako množico premajhen prostor pred presersko osnovno šolo. Litostrojska godba na pihala je že davno pred začetkom slavnostnega sporeda vžigala korač-

je predsednik republiškega odbora ZZB NOV po slavnostnem govoru odkril spomenik Jožetu Molku-Puntarju in ga izročil v varstvo pionirskemu odredu, ki je na praznični dan dobil naziv »Krimski odred«. Enako so preimenovali presersko osnovno šolo v šolo Krimskega odreda.

Predsednik viške občinske skupščine inž. Slavko Korbar in general Jaka Avšič sta potem izročila več zaslužnim občanom ter rezervnim oficirjem in podoficirjem ustrezna visoka odli-

Ingolič je v svojem romanu »Šumijo gozdovi domači« prikazal usodo slovenskega gozda in ljudi, ki žive od gozda in skrbijo zanj. Roman opisuje življenje na obronkih Pohorja. Opisuje usode pohorskih ljudi v njihovem predvojnem, medvojnem in povojnem življenju.

Ivo Zorman je s svojim romanom »V tem mesecu se osipa mak« ostal pri svoji stari snovi, to je pri revoluciji in usodi ljudi, ki so jo ustvarjali. Opisuje človeka, ki je iz boja preskočil čez normalno mladost v najbolj zrelo življenje, ki pa ga ne more dohajati.

Karel Leskovec je s tretjo knjigo Križpotij sklenil svoj opus spominov na osvobodilni boj. Pri prikazovanju tistega velikega časa ostaja zvest prav takšni resnici, kot jo je takrat dojemal.

Med stvarmi, ki jih je preserski praznik za vedno pustil domačinom je tudi nova šolska telovadnica. Odprli so jo, kajpak, na ta slovesni dan. Nema- ra je to najcenejša telovadnica v Sloveniji. Vanjo so preuredili nekdanji preserski prosvetni dom. Veljala ni, reci in piši niti 200.000 dinarjev.

Tako kot se za take razmere spodobi je tudi tokrat sklenil občinski praznik kulturni spored. Mladinski pevski zbor iz preserske osnovne šole, vokalni oktet iz Podpeči, harmonikarski orkester viške glasbene šole, pa recitator Franček Drogenik so opoldne kljub vedno bolj mračnemu vremenu poželi odobranje poslušalcev.

Zdaj bi pravzaprav morali poročati o ljudskem veselju, ki se je strnilo okoli stojnic s pi- jačo in jedačo. Ampak, za to v bistvu sploh nimamo snovi, čeprav so bile stojnice na preserskih travnikih dobro obložene. Ljudi, ki bi sicer praznovali še pozno v noč, sta vztrajno odg- najala dež in veter. Tako pa se navsezadnje zgodi skorajda pri vseh praznikih.

Proslava stoletnice Leninovega rojstva

Letos je minilo sto let od rojstva velikega revolucionarja, političnega voditelja in marksističnega znanstvenika Vladimirja Iljiča Lenina.

Krajevna organizacija SZDL Rožna dolina si je zastavila naloge organizirati proslavo ob tej pomembni obletnici z željo, da bi dostojno počastila spomin na Lenina. S tem namenom se je KO SZDL pove- zala z vsemi družbenopolitič- ni organizacijami in društvi v Rožni dolini, s Krajevno skup- nostjo in študenti iz študentov- skega naselja.

V sredo, 17. aprila ob 19.30. uri so prebivalci Rožne doline ter študentje iz študentskega naselja napolnili kavarno študentskega naselja ter pri- sluhli proslavi. Uvodni govor je imel Ciril Vidmar, ki je z živimi, toplimi besedami orisal Leninovo življenje in delo. V umetniškem delu programa so sodelovali gledališki igralci Sa- ša Miklavec, Marjana Breclj in Tone Slodnjak. Njihove re-

citacije Pušnikovih in Majakovskega pesmi so poslušalci spre- jeli z navdušenjem. Glasbeni in pevski del sta prispevali Glas- bena šola Vič in mešani mladi- nski zbor osnovne šole Vič.

Proslava je v celoti zelo do- bro uspela. Tesno, uspešno in plodno sodelovanje vseh druž- beno političnih organizacij in društev iz Rožne doline, pod pokroviteljstvom KO SZDL Rožna dolina, ki so zavzeto, z vso požrtvovalnostjo po svojih močeh pomagali pri organizaci- ji te pomembne proslave in po- litične manifestacije, zlasti pa učinkovito in plodno sodelova- nje s študenti, je rodilo uspeh, na katerega smo lahko pono- sni.

Lojze Janko

S PRAZNOVANJA OB
OBČINSKEM PRAZNIKU

VELIKO OBČINSKO SLAVJE V PRESERJU. Veliko ob- občinsko slavlje v Preserju je privabilo stotine občanov na proslavo. Del novoasfaltirane ceste bo približal turizmu tudi Rakitno.

LOKALNE NOVICE. Prerez skozi problematiko Horjula in Murgel v Ljubljani. Prebivalci Murgel so nad marsičem nezadovoljni. V Horjulu nosijo v naši občini zastavo sa- moprispevka.

KULTURNE SKUPNOSTI IN AMATERSKA KULTURA. Snuje se nova organizacijska oblika, ki nam bo približala kulturo.

KAJ JE Z NAŠIMI CESTAMI? Izčrpen odgovor dobite v sestavkih Popotnik na občinskih cestah in Naša komuna sprašuje o komunali.

JAVNO VPRAŠANJE. Občani zahtevajo javna in nedvo- umna pojasnila v zvezi z urejanjem okolice njihovih blokov.

NA SKOFLJICI OBČINSKI PRORACUN ZAVRNJEN. Pre- bivalci tega dela naše občine se ne strinjajo z občinsko politikom razdeljevanja sredstev.

POSLOVNA PISARNA BREZ POSLANCEV. Kritika ne- zainteresiranosti nekaterih rep. in zveznih poslancev za življenjske probleme občine.

OBČAN IN VSELJUDSKA OBRAMBA. Naše dolžnosti v primeru vojne.

KMETOVALCI! Številne novice za vas.

Po prvi številki Naše komune

Prva številka Naše komune je nekaj dni pred prvomajskimi prazniki torej srečno zagledala beli dan. Občani so sprejeli list z očitnim presenečenjem in veseljem. Vzpostavila se je no- va vez in neposredni stik med volivci in družbeno političnimi organizacijami in skupščino. Dobivamo vesti, da je treba še bolj okrepiti poročila iz kra- jevnih skupnosti in gojiti kme- tijsko stran. Oboje bomo upo- števali. Prihajajo tudi predlogi, da bi v Naši komuni odprli po- sebne rubrike — koristne pred- loge bomo zagotovo uresničili. Formiranje lokalnega lista, ki ima take ambicije kot naš, je dolgotrajno delo in zahteva ve- liko prizadevnost in sodelovanje tako uredništva kot volivcev. Tako kot vedno, ko se začne znova orati ledino, je tudi naš uredniški odbor moral prema- gati prvi gozd problemov. Ure- diti smo morali desetine »drob- narij«, ki so ustvarile list tak kakršnega ste prejeli. In kot vedno, tudi to pot se je zgo- dilo nekaj neprijetnosti. Pred- vsem ta, da smo Našo komuno prejeli takrat, ko ni bilo več pouka in so tako izostali naši glavni raznašalci — šolarji. Za- radi tega smo z listom po na- ših računih »pokrili« le kakih 70—80% družin. Razdelili smo 8.000 Komun in vse kaže, da niso obležale po krajevnih skup- nostih in tovarnah. Razmeroma dobro so »pokrite« podeželske

KS, slabše pa mestni predeli. Prepričani smo, da bomo po- stopno uredili tudi ta problem. Dokler ne bomo prešli na po- štno kolportažo, se bodo zago- tovo našli občani, ki ne bodo prejeli lista. Take prosimo, da nam sporoče svoj točen na- slov in jim bomo pošiljali list posebej po pošti. Uredništvo

SKUPŠČINSKE NOVICE

16. maja je bila 16. seja ob- občinskega zbora in zbora delov- nih skupnosti skupščine obče- ne Ljubljana-Vič-Rudnik. Od- borniki so razpravljali in skle- pali o izidu nadomestnih voli- tev in verificirali mandate no- vo izvoljenih odbornikov. Raz- pravljali so o izvršitvi občin- skega proračuna in o predlogu odloka o zaključnem računu za leto 1969, o zaključnem ra- čunu posebnega računa, o pri- spevku za uporabo mestnega zemljišča, o zatiranju živalskih kužnih boleznih in o cestah. Obravnavali so zaključne račune gospodarskih organizacij za leto 1969, o preskrbi na ob- močju občine, o delovanju za- voda za socialno delo in spre- jeli predlog odloka o razpisu nadomestnih volitev v zbor delovnih skupnosti SOB. Bravce opozarjamo, da nekatere va- žnejše probleme iz skupščinske razprave obravnavamo v po- sebnih člankih.

Visoki gostje v Preserju

nice in borbene pesmi in dajala s tem že tako prazničnemu ozračju poseben pečat.

Pred šolo so se zbrali nekdan- nji borci krimskega odreda, Šercerjeve in ljubljanske brigade in dolomitskega odreda. Bi- li so tu prav tako taborniki, pa člani Počitniške zveze, pa prvi poveljnik slovenskih partizanov Franc Leskovšek-Luka, njegov namestnik general Jaka Avšič, predsednik republiškega odbora zveze borcev Janko Rudolf, eden izmed udeležencev usta- novnega sestanka OF Tone Faj- far, številni drugi gostje in se- veda domačini.

Ni naključje, da je viška ob- čina prenesla središče svojega slavlja prav v Preserje. V teh krajih pod Krimom je imel svoje bojevniško domovanje znani krimski odred. Več kot 100 bor- cev in aktivistov s tega območ- ja je izgubilo življenje med bo- jni s sovražnikom. Tod je vzdig- nil vstajo tudi znani predvojni in medvojni revolucionar Jože Molek-Puntar.

Zgodaj dopoldne, še pred za- četkom slavnostne seje občins- ke skupščine Vič-Rudnik, ki je odprla slavnostni spored, so dobili preserski občani prvo otipljivo praznično pridobitev. Tedaj so izročili prometu nov asfaltiran cestni odsek, ki pelje v Preserje. Še isti hip so novo cesto že dali na preizkušnjo. Po njej so zapeljale vrste vozil z gosti, ki so prišli praznovat občinski praznik.

Verjetno ni doslej seje viške občinske skupščine še nikoli poslušala takšna množica ljudi kot jo je tokrat. Vodil jo je predsednik inž. Slavko Korbar. Med dogodki, ki so sestavljali presersko praznovanje, je bilo prav gotovo pomembno to, da

Naša komuna sprašuje o komunalni

Pojasnjuje direktor komunalnega podjetja Vič Viktor Čeč

1. Naša Komuna: Na nedavnih zborih volivcev so občani pogosto postavljali vprašanja, zakaj občinske komunalne storitve ne gredo vstric s potrebami občine. Volivci so se pritoževali nad počasnostjo del, nad nekvalitetno izvršenimi uslugami, nad pozabljenimi ulicami in cestami in podobno. Pojasnite, prosimo volivcem, zakaj prihaja do takih pojavov.

Komunalno podjetje: Naj povem odkrito, da je na vprašanje o komunalnem gospodarstvu, posebej še na vprašanja o vzdrževanju cest in ulic, težko odgovorjati tako, da bodo zadovoljni vsi: naročnik, ki je največkrat proračunska ustanova in ne krije vseh nastajajočih stroškov, da bi lahko čez noč odpravili pomanjkljivosti, ki so posledica deficitarnosti iz preteklega obdobja, izvajalec, ki spričo nihanje odločitev o delu in v neenakomernem zagotavljanju potrebnih sredstev, težko organizira redni delovni proces in občani, ki ne more razumeti, da ni denarnih sredstev, čeprav sam praviloma redno in vestno odvaja svoje obveznosti do skupnosti. Ker pa menim, da mora predvsem občan le dobiti odgovor na vprašanje, ki ga je ponavljal na zborih volivcev ali mimo njih in ki se je glasilo: zakaj je njegova ulica, cesta ali hodnik še vedno blatna oz. prašna, zakaj dela niso prej opravljena, zakaj po njegovem mnenju niso bolj kvalitetna, zakaj so ulice in ceste pozabljene itd. bom skušal najti odgovor na nekaj najbolj perečih vprašanj, čeprav dvomim, da bodo vsi spraševalci zadovoljni, ker jim odgovor še ne rešuje vseh pomanjkljivosti, s katerimi se srečujejo na področju komunalne urejenosti.

Komunalna urejenost naselja ali mesta, pa naj bo to individualna ali kolektivna komunalna naprava, naj bo to preskrba z vodo, kanalizacijsko omrežje, ali pa naj bodo potrebam primerno urejene prometne površine, javna razsvetljava, ozele nitev in podobno, je odvisno v glavnem od materialne moči širše ali ožje družbene skupnosti, to je investitorjev novogradenj in nosilcev stroškov za vzdrževanje, ki v ta namen direktno prispevajo k stroškom komunalnega urejanja v breme investicij, in seveda od organiziranosti in delovne sposobnosti izvajalcev. V poslednjem času nastopa vedno močnejše tudi banka, ki s svojimi sredstvi skuša premostiti s krediti potrebe komunalne ureditve, kakršne zahteva urbanizacija. Položaj se vedno bolj zboljšuje pri individualnih komunalnih napravah napeljav, kjer specializirane komunalne organizacije, kot so: Kanalizacija, Mestni vodovod itd. z odobreno ceno svojih storitev pridobivajo več ali manj sredstva, ki so potrebna za kvalitetnejše vzdrževanje, amortizacijo in razširjeno reprodukcijo. Sredstev za direktno finansiranje sicer še ni dovolj, kolikor pa gre za etapno gradnjo in nastopa banka s kreditnimi posugi, potem lahko rečemo, da s komunalno individualno potrošnjo in njenimi napravami ni več takih težav, kot v preteklosti. Drugačen je primer pri kolektivnih komunalnih napravah, to je cestah, zelenicah, javni razsvetljavi in podobno, ki so še vedno vezana predvsem na proračunska sredstva družbeno-politične skupnosti in sredstva posameznih investitorjev, če gre za novogradnje. Ker ta sredstva nikdar ne krijejo vseh potreb, se primanjkljaj nenehno veča.

Na očihtek o počasnosti del in o nekvalitetno opravljenimi uslugami je težko odgovoriti. Med množico delovnih nalog, ki

jih podjetje opravlja, se zgodi, da se kakšno delo res opravi z zamudo. Na zamude ne vplivajo toliko finančna sredstva, kot nezadostna načrtna pripravljenost pred pričetkom del s strani investitorjev, kar povzroča zamudno reševanje spornih problemov med delom samim. Drugi vzrok je pomanjkljiva kadrovska struktura, to je pomanjkanje strokovnjakov, kvalificiranih delavcev, delovodij itd. Med močne vzroke za morebitno počasno opravljanje posameznih del štejem tudi zgotistev delovnih nalog v istem času, kar povzroči pritisk z vseh strani, enkrat za eno delo, drugič za drugo, kar ima za posledico premeščanje kapacitet pred zaključkom del. Če pri tejemo k navedenim še vremenenske pogoje, tla na katerih leži delovno področje podjetja (barje oz. hribovit teren), potem so vzroki za morebitno zavlačevanje pri posameznih delih na dlani.

O nekvalitetno opravljenih storitvah težko odgovarjam, ker gre tu za tehnično presojam posameznih primerov, ki pa morajo biti konkretni. Vnaprej priznam, da se to lahko zgodi, vendar bi kazalo primer posebej obravnavati. Kolikor gre pri tem za očihtek nad nekvalitetnim vzdrževanjem ulic in cest, potem to lahko združim z očitkom o pozabljenih ulicah in cestah. Mislim, da pozabljenih ulic in cest ni, temveč gre za akutno pomanjkanje finančnih sredstev, ki bi zadoščala za redno in kvalitetno vzdrževanje vseh prometnih površin v občini, za čimhitrejšo gradnjo novih površin ter za asfaltiranje dosedanjih makadamskih cest in ulic. Naj navedem samo nekaj podatkov, ki nazorno primerjajo položaj občine Vič-Rudnik z ostalimi občinami v mestu. Mestne občine imajo skupaj cca 815 km cest. Od tega odpade na občino Vič-Rudnik 335 km ali 41%, na vse druge občine 480 km ali

59%. Najmočnejša občina za Vičem je Šiška, ki pa s svojimi 239 km daleč zaostaja. Skupno imajo druge mestne občine 199 km asfalta in 281 km makadama, kar je v razmerju 42:58. Občina Vič ima vsega 32 km asfalta in 303 km makadama, to je približno razmerje 9:91. Za naveden obseg cest je v mestu porabljenih za vzdrževanje skupaj 4.870.000,00 din. Od tega odpade na Vič 1.600.000,00 din ali 33%, na druge občine pa 2.100.000,00 din ali 67% skupne vsote. Pri tem dobi podjetje za vzdrževanje ulic in cest na Viču za vsak kilometer 4.780,00 din, kar je precej pod povprečjem v mestu ali le petina sredstev, ki odpadejo v občini center na kilometer ceste in približno polovica sredstev, ki odpadejo na en kilometer v Mo-

stah, Bežigradu in Šiški. Če primerjamo strukturo cest glede na asfaltne površine in porabljena sredstva na en kilometer, lahko ugotovimo samo to, da je občina Vič v precejšnjem zaostanku in da se pri tem znesku za en kilometer ceste ne da niti hitro niti kvalitetno vzdrževati cest in ulic, in da je pritisk na čim hitrejšo rekonstrukcijo cest in ulic, ki so še v makadamu vedno večji. Podatki veljajo za leto 1969 in krajevne poti niso vštete. Zaradi takih odnosov v mestu ni mogoče pričakovati, da bodo ceste hitreje vzdrževane in da bo vsaka luknja sproti zakrpana. Menim, da je šel razvoj občine na tem področju v pravilno smer z dnem, ko je občina sprejela sklep o čimhitrejšem izboljšanju prometne mreže z rekonstrukcijami cest, to je z asfaltno obdelavo hkrati z urejanjem meteorne kanalizacije in hodnikov za pešce. To pomeni sicer znatno večja sredstva, ki so pa nujno potrebna, če hočemo držati korak z rastočim prometom ter urbanizacijo. Ker proračunska sredstva in prispevek za uporabo mestnega zemljišča ne zadoščajo, išče občina za nekaj let kredite pri banki, da bi z njimi pokrila najnujnejše potrebe.

Naša Komuna: Ali vaša sedanja mehanizacija ustreza potrebam?

Komunalno podjetje: Podjetje imelo konec leta 1969 osnovnih sredstev za več kot pet milijonov nabavne vrednosti. V tem je všteto preko 20 vozil, predvsem težjih avto kiperjev in 25 pomembnejših delovnih strojev, med njimi finišeer za polaganje asfalta, greader za vzdrževanje cest, buldožer TG-90, dva bagra kopača, rovokopač in nakladalec, trije težki valjarji ter dva lažja, težki nakladalec »Tiger«, več vibracijskih nabijalcev, več kompresorjev, črpalk in traktorjev. Mehanizacija zadošča za današnje po-

menim da združevanje v primarni, enostavni ali fizični obliki ne rešuje položaja. Mislim, da kaže najprej zagotoviti in učvrstiti zadostne stalne vire za kritje potreb in nato šele iskati najoptimalnejšo možnost trošenja sredstev, pri čemer prej verjamem, da bi dosegli že velike uspehe s poslovnou tehničnim sodelovanjem sorodnih podjetij. Rešitev bi bila v večjem sodelovanju, v poenotenju izvajanja del, v enotni politiki v komunalnem gospodarstvu in ne v centraliziranih odločitvah, do česar nujno vodi monopolizacija.

Naša Komuna: Kakšne delovne obveznosti imate do letošnje jeseni in vaše perspektive v naslednjih letih?

Komunalno podjetje: Čimprej želimo dokončati dela, ki smo jih začeli v letu 1969. Najpomembnejša je ureditev Jamove ulice, ki se bliža koncu. Pravtako se končujejo dela na cestah in pokopališču v Preserju. Tik pred zaključkom je enostanski hodnik za pešce ob Dolenski cesti od Karlovskega mostu do Peruzzijske ceste, v teh dneh pa pričnemo z nadaljevanjem del na Jamnikarjevi. Dalje smo dogovorjeni za asfaltne tepihe na Cesti na Vrhovce, na Cesti na Loko in Cesti II. v Rožni dolini. Skušali bomo dobiti tudi druga dela, ki jih je programirala občinska skupščina za leto 1970, to je rekonstrukcija Zelene poti, Jeranove od Staretove do Opekarske, Karunove, Ceste v Mestni log, Ceste VIII. in del ceste XV. Na področju komunalnega urejanja sosesk nadaljujemo z urejanjem M-1, v nekaj dneh bomo pričeli

urejati kare med Tržaško, Jadransko, Vidmarjevo in Vrhovnikovo. Hkrati z dokončno ureditvijo Jamove bo urejena tudi okolica že zgrajenih blokov med Glinščico in Vrhovnikovo ter Zavetiška ulica. V programu imamo še neurejen predel pri štirih stolpih pri železniški postaji Rudnik, stanovanjski predel ob Zeleni poti in Koseškega ulici, nov predel ob Orlovi ulici, predel individualne gradnje ob C. na Brdo ter nadaljevanje gradnje M-1 v II. fazi. Še letos moramo urediti prometno povezavo z Industrijsko cono, to je podaljšek Koperske ulice od Gerbičeve do južne obvoznice ter napeljavo elektrike, vodovoda in kanalizacije v industrijsko cono. Sicer so vsa ta dela in še druga, ki jih podjetje namerava opraviti, zajeta v programu občinske skupščine in v programu Komunalnega sklada, o čemer so bili občani seznanjeni na zborih volivcev in v neposrednih stikih z zastopniki podjetja.

Menim da je perspektiva za podjetje jasna. Smer, ki jo je ubrala v poslednjih letih, je treba nadaljevati, za kar se mora kadrovsko in tehnično usposobiti, to je, izboljšati strukturo zaposlenih, dopolniti manjkajočo opremo, predvsem pa zgraditi nove poslovne prostore z garažami, delavnicami, kar je želja kolektiva že vrsto let. Skratka, podjetje se mora usposobiti za vsa dela na urejanju in oddajanju stavbnih zemljišč ter na urejanju prometnih površin tako, da ne bo več očitkov o počasnosti, nekvaliteti in podobnem, kolikor bodo družbena skupnost oz. investitor zagotovil potrebna sredstva.

Uredimo stanarine

Priprave za spremembo zakonodaje o stanovanjskih odnosih se bližajo h koncu in odločitve o stanarinah se slednjič le nagibljejo predlogom, ki ustrezajo razumnemu presojanju naše družbe. Predloge za ekonomske stanarine so dali tudi lastniki stanovanj iz Slovenije — k mnogim tem lahko priključimo tudi vrsto naših občanov — zato ni nič čudnega, če se je društvo lastnikov družinskih stanovanj in etažnih hiš Slovenije odločno postavilo po robu vsem anomalijam, ki smo jim bili priče na področju stanovanjskega gospodarstva v zadnjih letih.

V društvu menijo, da je bilo do danes čutiti pretirano previdnost pri »omenjanju« ekonomskih stanarin, ponekod celo opravičevanje pred pojmom »ekonomska stanarina«. Na dlani je, da bi takšno svetohlinsko vojno lahko označili kot »taktično potrebo« pred preplahom vseh tistih, ki so že dolga leta navajeni na to, da so ves čas skrbeli za vzdrževanje njihovih stanovanj drugi in jim povrh vsega za nameček še subvencionirali njihove stanarine.

Zato je umljiva zahteva društva lastnikov družinskih stanovanj in etažnih hiš Slovenije, da je že prišel čas, ko se je treba na vseh ravneh odkrito pogovoriti o dnevnih ekonomskih cenah pri gradnji in vzdrževanju stanovanj, predvsem s tistimi lastniki, katerih mesečni osebni ali pa družinski dohodki dovoljujejo »misel« na takšne stanarine!

Imamo vrsto takšnih občanov — lastnikov stanovanj v hišah zasebne in etažne svojine, ki si ne morejo dvoliti nikakršnih zahtev po predvidenem »taktičnem« postopanju pri cenah za gradbeni material in vzdrževalne storitve, včasih pa celo z večkratnim povečanjem cen v enem samem letu. Med njimi najdemo tudi mnogo takšnih, ki ne morejo tako ali dru-

gače sami razpolagati s svojimi stanovanji (!), ker jih pod plaščem zakonske zaščite koristijo pač drugi — razumljivo za neekonomske stanarine. Bržčas je nadvsem zanimivo dejstvo, da prevladuje prav pri takšnih stanovanjskih lastnikih zavest, da sodijo med tiste, ki v ničemer ne obremenjujejo niti skupnosti niti posameznike zaradi vzdrževanja svojih stanovanj.

Zato je razumljiva zahteva prizadetih stanovalcev, da se jim po veljavnih ustavnih določilih priznajo enkrat za vselej pravice za njihovo lastnino — v tem primeru za stanovanje — in da se jih glede na obveznosti in dajatve pri vzdrževanju izenači z ostalimi lastniki stanovanj.

Ob zahtevah lastnikov zasedenih stanovanj je bržčas edina rešitev v čimprejšnjem prehodu na ekonomske najemnine, ki naj bi omogočile učinkovitejšo in hitrejšo razmestitev koristnikov stanovanj. Med mnogimi predlogi za ozdravitev tega nadvse perečega vprašanja pri celovitem reševanju stanovanjske problematike, naj omenimo predlog, na podlagi katerega naj bi uživali ugodnost subvencioniranih najemnin vsi tisti, ki imajo nizke mesečne družinske dohodke in pokojnine.

Ob dejstvih, ki se pojavljajo kot posledica veljavnosti sedanjega zakona o stanovanjskih razmerjih, so v republiškem društvu lastnikov družinskih stanovanj in etažnih hiš pričani, da bi z odpravo zaščite po tem zakonu in ob upoštevanju predlogov lastnikov stanovanj za uvedbo ekonomskih odnosov, odpravili ne zdrave pojave med lastniki in stanovalci v hišah zasebne in etažne lastnine. Zato lahko le pozdravimo takšno stališče in ga podpremo z odločnimi zahtevami za čimprejšnjo ureditev teh vprašanj.

I. V.

Ej, ta komunalna

trebe, seveda pa se mora stalno dopolnjevati. Večji problem kot mehanizacija je vedno bolj nestalna in deficitarna delovna sila. Podjetje je vezano močno na delavce iz vedno bolj oddaljenih drugih republik. Problem je tudi kvalifikacijska struktura. V podjetju je z visoko, višjo ali srednjo izobrazbo 36 ljudi ter 51 delavcev z visoko kvalifikacijo ali kvalifikacijo, pri skupnem številu zaposlenih 376.

Naša Komuna: Ali ne bi bila rešitev z združitvijo z drugimi podobnimi službami v Ljubljani?

Komunalno podjetje: Dokler ni rešeno vprašanje materialne osnove za kvalitetnejšo in hitrejšo komunalno urejanje ter vzdrževanje zgrajenih naprav,

ZAKAJ OBCINSKE CESTE NISO VEČ IDILICNO LEPE? — ZA NASE CESTE BI BILO TI-SOČE CESTARJEV PREMALO — SREDNJEROČNI PROGRAM ZA UREJANJE CEST

Popotnik na občinskih cestah

Velika je občina Ljubljana-Vič - Rudnik. Od Črnega vrha nad Polhovim Gradcem do Dvorske vasi pri Velikih Laščah po dolgem, od Horjula ter od Rakitne pod Krimom pa do Skofljice počez se v tej občini zvrsti mnogo naravnih lepot in lepih krajev, ki jih povezuje gosta mreža cest vseh vrst: od mestnih ulic do krajevnih poti. Te nas vodijo po Polhograjskih Dolomitih, po obsežnem ljubljanskem barju, na Krim, Rakično in Kurešček, v Ig, Iški Vintgar in Velike Lašče, na gričevje ob robu Bloške planote in še marsikam. Popotnika — pešca, kolesarja in avtomobilista, ki hiti na delo in turista ter nedeljkega izletnika vodijo naše ceste po hribovskih in hudourniških območjih, kjer že vsako večje deževje spreminja ceste in pota v manjše in večje hudournike z neljubimi posledicami: razdrto cestišče, štrleče kamenje in skale, globoke jame itd. Pešec, kolesar in avtomobilist potujejo tudi po barjanskem območju, kjer vsako manjše deževje razmehča makadamska cestišča, večje deževje pa na nekatera celo popolnoma poplavi. Kolikor ni svojega opravila voda, opravijo avtomobilske gume. Kako lahko jim kopanje jam na razmehčane makadamske cestišče! Kakor da vsega tega ni dovolj, nam včasih zagodejo na nekaterih cestah in poteh še plazovi. Nič čudnega torej nista hudo vanje in jeza našega občana, vsakdanjega uporabnika cest in poti.

Ljudje pravijo: deževalo je vedno, vendar so bile naše ceste nekoč lepe in gladke, ker so jih boljše vzdrževali, ker je bilo več in dobrih cestarjev in podobno. Danes je vse drugače. Res je, drugače je, vendar predvsem v nečem drugem: Naše hribovske in barjanske ceste in poti, prav tako tudi mestne ulice, so bile zgrajene nekoč in tako, da so ustrezale takratnim potrebam prometa. Na cestah so takrat bili predvsem pešec, kolesar in živinska vprega. Avtomobilov in drugih motornih vozil takrat ni bilo ali pa so bili zelo redki in samo po nekaterih najbolj prometnih cestah. Zelo hiter porast motornega prometa tako po številu kot po teži in nosilnosti vozil, je zatekel naše ulice, ceste in poti v makadamskem stanju, s preozkimi in premalo utrjenimi vozišči, z neustreznimi krivinami, vzponi ter podobno. Taka vozišča ne morejo brez usodnih posledic prenesti današnjega motornega prometa, ki stremi k povečani hitrosti in nosilnosti vozil. Da, danes je res drugače! Ali je še kakšen kraj v občini, kjer ne bi bilo avtomobila? Ali je še kakšen kraj v občini, kamor ne bi skoraj dnevno pripeljal kakršenkoli avto? Da, na naših ulicah, cestah in poteh je danes mnogo osebnih avtomobilov, lahkih in težkih tovornjakov, avtobusov in drugih motornih vozil, ki s svojo težo in hitrostjo in s hitrimi vrtljaji svojih koles na makadamskih in premalo utrjenih voziščih kopljejo jame in uničujejo ceste, poškodujejo in rušijo cestne propuste in mostove ter podobno. Če k temu dodamo še brezobzirnost nekaterih voznikov motornih vozil, ki ne spoštujejo osnovnih cestno-prometnih predpisov ter prekoračujejo s prometnimi znaki dovoljene hitrosti in obremenitve, potem je razumljivo, da naše ulice, ceste in poti ne morejo biti lepe in gladke kot nek-

daj. Ob tako gostem in težkem motornem prometu namreč dejansko ni mogoče učinkovito vzdrževati ulic, cest in poti, ki po svoji izvedbi in utrditvi ne prenesejo današnjega in bodočega motornega prometa. Dosedanji način gramoziranja in krpanja neutrjenih makadamskih vozišč tudi ni ekonomičen, ker pomeni vzdrževanje nečesa, kar ne ustreza več, ker časovno in kvalitetno ne more dohitevat naraščajočega prometa.

Stari način vzdrževanja, to je krpanje in gramoziranje neutrjenih ali premalo utrjenih in preozkih vozišč z neustreznimi krivinami in vzponi ter podobno, mora nadomestiti načrtno in pospešeno urejanje in utrjevanje, ki bo naše ulice, ceste in pota usposobilo za težo in hitrosti sedanjega in prihodnjega motornega prometa. S tem bodo v prihodnje stroški za tekoče vzdrževanje mnogo manjši. Tako stališče je zavzela občinska skupščina, zavedajoč se, da bodo za to potrebna velika sredstva in daljši čas, ker je na območju občine skupno nad 100 km ulic, 200 km cest IV. reda in 200 km krajevnih poti. Veliko jih je in nenehno se pojavljajo tudi še nove — zlasti mestne ulice, kjer se gradijo stanovanjska naselja in ceste v naseljih ter krajevne poti, kjer občani povezujejo svoja naselja z novimi in boljšimi komunikacijami.

V letu 1968 je občinska skupščina sprejela triletni program urejanja ulic, cest IV. reda in cestnih objektov v vrednosti 11.250.000,00 din. Ta predvideva ureditev 6.160 m pločnikov, 13.760 m ulic, 2 avtobusni postajališči, 16.000 m cest IV. reda in 8 mostov in večje število prometov. Z nekaterimi dopolnitvami in spremembami, ki jih je vsako leto občinska skupščina posebej sprejela, bo v letu 1970 izpolnjen triletni program v vrednosti 16.000.000,00 din (ocenjena vrednost). V zadnjih petih letih je občinska skupščina

na skupno s Cestnim skladom SRS in cestnim podjetjem Ljubljana dala 8.000.000,00 din svojih sredstev tudi za urejanje cest III. reda (Dobrova—Horjul, Brezovica—Podpeč, Ig—Borovnica, Ljubljana—Ig). Skupni znesek 24.000.000,00 din predstavlja obsežna sredstva, s katerimi je občinska skupščina napravila prelomnico v politiki vzdrževanja in urejanja cest in ulic. Z večjim, pospešenim in načrtnim vlaganjem v urejanje in utrjevanje ulic in cest vedno bolj zadovoljujemo potrebe sodobnega prometa in ustvarjamo zadovoljstvo vseh: pešcev, kolesarjev in avtomobilistov.

V pripravi je nov srednjeročni program gradnje in urejanja ulic, cest in cestnih objektov za obdobje petih let (1971 — 1975), ki ga bo skupščina sprejela ob koncu leta 1970. Kriteriji za nov program bodo morali biti taki, da se postopoma zgradi in uredi osnovna cestno-prometna mreža, da se posamezni deli občine povežejo med seboj in z mestom, da se zboljšajo pogoji življenja in dela občanov, da se zboljšajo pogoji za razvoj turizma itd. Tudi v naslednjem petletnem obdobju še ne bo mogoče urediti in zgraditi vseh ulic in cest, ker jih je mnogo, gradnja in urejanje pa sta ob pogojih naših tal zelo dragi. Poleg tega ceste niso edino področje, kjer so velike potrebe. Tudi v bodoče se bomo morali ravnati po tem, kaj zmoremo in ne po tem, kaj bi radi.

Nov srednjeročni program bo skupščina sprejela po predhodni obširni javni razpravi, v kateri bodo sodelovale krajevne skupnosti in občani na zborih volivcev. Osnutek programa, ki ga bodo pripravili organi občinske skupščine, bo dan v javno razpravo v začetku drugega polletja.

Franček List

Polaganje kanalizacije na Vipavski ulici

Javno vprašanje

GRADBENEMU PODJETJU GROSUPLJE, STANOV. PODJETJU DOM IN OBCINSKI SKUPSCINI

Pred dobrimi tremi leti so se v tri nove stolpnice ob Tržaški cesti, točneje na Gorkičevo ulico, vselile mnoge družine. Tako se je povečalo število občanov občine Ljubljana Vič-Rudnik za približno 350. Stanovalci so v glavnem zadovoljni z novimi stanovanji. saj so grajena solidno in ni večjih napak, ki se tako često pojavljajo pri vseh novogradnjah. Gradbeno podjetje »Grosuplje«, ki je gradilo te stolpnice, je torej dobro in solidno opravilo gradbeno delo. Po vselitvi so se sicer pojavile nekatere obrtniške pomanjkljivosti.

Vendar moramo gradbenemu podjetju »Grosuplje« — mislim da njemu — zameriti nekaj. Menimo namreč, da bi bilo podjetje dolžno po vsem končanem delu urediti tudi okolico, se pravi odstraniti vso tisto navlako, ki nujno ostane po opravljeni gradnji. Res je, da je podjetje komaj pred letom dni porušilo dva manjša pomožna objekta, v katerih so bili prostori tehničnega vodje gradnje in umivalnice ter WC za delavce. Pravim, samo porušilo, medtem ko je opeka, les in vse drugo ostalo na istem mestu. Ta zapuščina ne daje lepega videza stolpnicam. Tam, kjer je pred gradnjo rastla tra-

va, je danes ob malce deževnih dneh blato in umazana voda. Treba bi bilo torej s strojem zravnati to zemljišče, s čimer bi onemogočili umazane mlakuže; odpeljati bi bilo treba navlako in vso nesnago in vse bi bilo v redu. Tako pa se za to umazano zapuščino ne zmeni nihče. Res škoda, da sedanja slika kviri izraz stanovanjskim objektom. Menim, da bi torej okolico moralo urediti gradbeno podjetje »Grosuplje« in če to ne, bi to morda moralo storiti podjetje »Dom«, ki ima svoje poslovne prostore v eni izmed stolpnic. Prebivalci stolpnice torej upravičeno negodujejo in se vprašujejo, zakaj v redu plačujejo vse komunalne pristojbine in tudi prispevek za uporabo mestnega zemljišča. Ta — kot vemo — ni majhen in vsak mesec doseže kar precejšnjo višino.

V imenu vseh prebivalcev navedenih stolpnic prosim odgovorne, da uredi okolico. Za to je potrebno le nekaj dobre volje in seveda tudi nekaj denarnih sredstev. Prosim torej, da se mi odgovori, kdo je dolžan urediti okolico stolpnic in do kdaj bo to delo opravljeno?

In še nekaj: že vsa leta po vselitvi prosijo zainteresirani stanovalci, da jim dovolijo na tem prostoru postaviti, če ne zidane, pa vsaj montažne garaže. Prostor je zelo primeren in lične garaže bi prav gotovo dajale okolici lep videz. Vse intervencije na občini, vsi naši razgovori niso zalegli, čeprav so odgovorni obljubili marsikaj.

Zato javno vprašujem v imenu vseh prizadetih in želim seveda tudi odgovore na naslednja vprašanja:

● zakaj ne smemo na tem prostoru postaviti montažnih garaž, ko je po povsod drugje dovoljeno, čeprav tudi maličko okolico? Privatno dana pojasnila (uradnega odgovora še nismo prejeli), da se bo na tem mestu gradilo, ne držijo. Vemo namreč, da še najmanj pet let na tem prostoru ne bomo gradili ničesar. Če pa bi, se montažne garaže lahko odstranijo takoj;

● če lahko še danes stoji v najslabšem stanju mehanična delavnica Mercatorja ob glavni cesti in ki resnično ne daje lepega videza, zakaj potem ne dovolijo pristojni občinski organi, da bi stanovalci postavili lične garaže? S tem bi namreč tudi odstranili vso sedanjo nesnago in podganji ter krastačji zarod.

● kdaj se bodo uresničile izjave, oz. obljube najodgovornejših, ki so bile dane na zboru volivcev, da se bo asfaltirala Kogojeva cesta, ki vodi do stolpnice?

Kot občan in volivec prosim, da odgovorni odgovorijo na moja zgoraj postavljena vprašanja v našem občinskem glasilu.

Slavo Kobe, dipl. jur.
Ljubljana, Gerbičeva 16

Industrijska proizvodnja v I. četrtletju 1970

Industrijska podjetja v občini so proizvedla v I. kvartalu letošnjega leta v skupni vrednosti za 101.745.000 dinarjev izdelkov. Vrednost proizvodnje je bila za 20,5 % večja kot v istem razdobju lanskega leta. V prvih treh mesecih je bilo ustvarjenega 21,6 % letnega plana. Le-ta znaša 470.503.000 dinarjev in je za 17,2 % višji od realizacije v letu 1969. Letošnji proizvodni rezultati v prvem tromesečju so zadovoljivi, so pa vsako leto relativno najslabši, po eni strani zaradi manj delovnih dni, po drugi pa zaradi komaj začetih ciklusov proizvodnje pri izdelkih z daljšim tehnološkim procesom.

Za 20,5 % večja vrednost proizvodnje je bila ustvarjena v prvi vrsti zaradi povečanja fizičnega obsega industrijske proizvodnje. Le-ta se je povečal za cca 12 %. Polovico tega povečanja pripisujemo dvigu proizvodnosti, druga polovica pa je posledica povečanja števila zaposlenih delavcev. V industriji v občini je bilo v času od januarja do marca letos v povprečju mesečno zaposlenih 3432 delavcev, kar je za 6,4 % več od mesečnega povprečnega števila zaposlenih v lanskem prvem četrtletju.

Drug pomemben faktor, ki je vplival na povečanje vrednosti industrijske proizvodnje, je bil močan porast proizvajalčevih prodajnih cen. Te so bile letos v Sloveniji v povprečju za 8,2 % višje kot lani v istem razdobju. Na lanskeletni ravni cen sta ostali le elektroindustrija in tobačna industrija. V industriji, ki je zastopana v naši občini,

je najbolj dvignil cene Lesni kombinat Hoja.

Na dokaj ugodne rezultate je vplivala tudi v splošnem zadovoljiva preskrba z domačim in uvoženim reprodukcijskim materialom, izjema so le Kovinska industrija Ig, Ilirija, Elektronika Horjul in Utensilia, ki so imele nekaj težav pri uvozu repromateriala.

V letošnjem prvem tromesečju so v primerjavi z lanskim letom relativno najbolj povečali proizvodnjo: Utensilia (za 45,8 %), Tiskarna PTT (za 39,4 %), Tobačna tovarna (za 32,3 %) Lesni kombinat Ljubljana (za 30,2 %) in Kovinska industrija Ig (za 29,4 %). Pod ravnijo proizvodnje v lanskem prvem četrtletju je ostala le Elektronika Horjul zaradi izpada dela planirane proizvodnje, ker ji ni bil pravočasno dobavljen potreben reprodukcijski material.

V letošnjem letu naj bi industrija v občini Vič-Rudnik izvozila lastnih proizvodov v skupni vrednosti 2.266.456 am. dolarjev, kar je za 5 % več od realiziranega izvoza v lanskem letu. V prvem tromesečju letos je izvozila izdelkov v vrednosti 325.346 am. dolarjev, kar je 14,4 % zastavljenega plana izvoza in za 10,3 % manj od izvoza v prvem tromesečju lani. Čeprav le na osnovi izvoznih rezultatov v prvem tromesečju leta še ne moremo sklepati na nadaljnji izvoz v tekočem letu, kajti izvozna dinamika je čisto drugačna od proizvodne, velja omeniti naslednja opažanja:

V letu 1970 planirajo kar štiri podjetja in to Tovarna vijakov, Iskra Horjul, Ilirija in Silvaprodukt, manjši izvoz od lanskeletnega. Slednje je presenetljivo predvsem za Ilirijo, ki se že nekaj let uspešno uveljavlja predvsem na vzhodnoevropskem tržišču. Silvaprodukt, ki je imel v zadnjih dveh letih nekaj uspešnih izvoznih kupčij, letos ne planira praktično nobenega izvoza.

Še nadalje ostaja naš izvoznik Lesni kombinat, ki naj bi letos izvozil izdelkov v vrednosti 920.000 am. dolarjev ali 40 % vsega izvoza v občini. V prvih treh mesecih je realiziral 20 % planirane vrednosti izvoza.

PACUG — naša obmorska baza

Ob ukinitvi Zavoda za letovanje mladine Ljubljana Vič-Rudnik je pomladi l. 1966 prevzela počitniška letovanja otrok in mladine Zveza prijateljev mladine Vič-Rudnik in s tem seveda tudi vse pravice in dolžnosti bivšega zavoda.

ZPM je prevzela od bivšega zavoda dve zelo neurejeni in zapuščeni bazi: obmorsko v Pacugu pri Portorožu in višinsko v Logu pod Mangartom. Slednja že nekaj let ni bila izkoriščena. Tudi ZPM je ni mogla izkoristiti, ker je bila stavba v Logu potrebna obnove in ker je nekdanji Zavod odstranil vso notranjo opremo. Sredstev za obnovo ni bilo.

Iz gornjih razlogov je v l. 1966 nastalo vprašanje, če bodo zaradi neurejenosti možna vsaj obmorska letovanja v Pacugu, še posebno, ker je ZPM prevzela del finančnih bremen bivšega Zavoda in ker ObSK ni namenila kaj dosti več sredstev za letovanje (oz. investicije). Ukinjen je bil tudi dotok sredstev oz. materialne pomoči iz drugih virov kot Komunalnega zavoda za soc. zavarovanje in pozneje tudi pomoči CARE organizacije.

Navzlic vsemu temu se je članom predsedstva ZPM in komisije za letovanje pri ZPM z mnogo volje, iznajdljivosti in osebnega truda posrečilo, da se baza v Pacugu iz leta v leto izboljšuje in obnavlja. Tako je Zveza od l. 1966 do l. 1969 — postopoma izgradila 7 novih vikend hiš (z zmogljivostjo 16—22 ležišč za otroke v eni hišici in s sobo za vzgojitelja). S tem je bila dana možnost, da so se stare, neuporabne hišice, ki jih je ZPM prevzela od nekdanjega zavoda porušile in odstranile. V tem letu bo lahko v zaprtih prostorih od dobrih, urejenih pogojih prenočevalo v eni izmed 180 otrok. Zmogljivosti so se v tem letu zvišale, ker je objekt z dvigom stavbe nad pralnico pridobil še 30 novih ležišč za otroke in 2 sobi za vzgojitelje.

Pacug dobiva iz leta v leto lepšo podobo še iz drugih razlogov. V letu 1968 je bila do baze zgrajena nova cesta, po kateri je možno priti z avtom (prej je vse tovore prenašal osel), v l. 1969 je Zveza uredila in asfaltirala prej kamnito in neurejeno plažo. Vsa okolica in igrišča so bolje urejena, čeprav iz materialnih razlogov še ne do kraja. Razveseljivo je, da je letos rešen tudi pereč problem sanitarij, umivalnice in pralnice. Baza je dobila moderne, lepe sanitarije, posebej za dečke in deklice, z novimi umivalnicami in s toplimi tuši. Prav tako je letos tudi obnovljena in prenovljena jedilnica. Prej kamnita tla, so sedaj obložena z novimi, higieničnimi terazzo ploščicami. Staro in iztrošeno pohištvo v jedilnici bo nadomestilo novo in sodobno.

Poleg vseh navedenih del, je bilo seveda treba postopoma dokupovati in obnavljati tudi žimnice, odeje, rjuhe in drugo. Otroci jedo sedaj izključno z nerjavečim jedilnim priborom. Nerešeno je seveda še dosti vprašanj, predvsem vprašanje preureditve kuhinje, glavne stavbe, inventarja in ne nazadnje tudi razširitve baze. Ker ima tukajšnja ObSK mnogo razumevanja za šolstvo, varstvo in vzgojo, je upanje, da bo v prihodnjem letu z njene strani odziv ugodnejši in še bolj razumevajoč.

Da se pogoji v bazi vidno izboljšujejo, je razvidno tudi iz tega, da iz leta v leto narašča število prijav za letovanja šolskih otrok. V l. 1970 je navzlic razširitvi zmogljivosti toliko prijav, da baza najbrž ne bo mogla sprejeti vseh zainteresiranih šoloobveznih otrok in jih bo morala zato nekaj namestiti v šotorih nekaj pa usmeriti v tiste počitniške baze v Ljubljani, kjer nimajo polno zasedenih zmogljivosti.

Vanje bomo usmerjali otroke, ki zmorejo plačati ekonomsko ceno letovanja.

Baza bo obratovala v petih izmenah kolikor bodo sredstva in interes staršev za peto izmeno od 26. VI. do 2. IX. Pred 26. VI. bodo v tej bazi plavalni tečaji (šola v naravi) za učence 4. razredov os. šole Vrhovca. Tako bo baza letos predvidoma obratovala 77 dni.

V prihodnjem letu bi lahko obratovala dalj časa, ker bodo ustvarjeni že taki pogoji, da bodo lahko v njej — pred in po šolskih počitnicah — letovali tudi predšolski otroci in da bodo v predsezoni možni tudi obvezni plavalni tečaji za učence 4. razredov osnovnih šol. Za v bodoče bi bilo morda treba razmisliti, če ne bi kazalo — ob dokončni ureditvi baze — izkoristiti mrtvo sezono.

V šolskih počitnicah bodo letovali v Pacugu izključno šoloobvezni otroci. Letos bi lahko letovalo (vključno s peto izmeno) že 850 otrok. Zaradi nenehnega naraščanja interesa staršev za ta letovanja, je nastalo akutno vprašanje razširitve baze. Seveda bi bilo treba nujno pritegniti v ta letovanja še več šolskih otrok, kar pa je v sedanjih razmerah, finančnih možnostih in kapacitetah nemogoče.

V l. 1969 je bila ekonomska cena za enega otroka 190 din dnevno (z njo so všteti prav vsi stroški od organizacije, prehrane, vzgojnega in teh. osebja do prevozov, elektrike, vode, itd.). Letos bo ta cena gotovo narasla za najmanj 20%. Ekonomske cene v naši občini ne plača nihče, ker je vsak otrok upravičen do določenega regresa, predvsem za vzgojno in izobraževalno delo kadra.

Letos bodo plačali otroci najvišjo ceno za 14 dnevno letovanje v višini 280 din in 20 din za prevoz. Polno ceno seveda plača le malo otrok, ker predvsem socialno šibkejši te cene ne zmorejo. V poprečju gledano, predvidevamo, da bodo približno 50% (180 din) plačali starši, delovne in druge organizacije, 50% pa bi prispevala ZPM iz dotacije ObSK. Iz tega sledi, da precej otrok letuje brezplačno, z minimalnim prispevkom ali pa plača samo določeno poprečje.

V organizacijo letovanj in k sodelovanju pritegne Zveza šole, DPM-je, VVZ, KS ter socialne in zdravstvene delavce. Otroci se v glavnem prijavljajo v šolah. Višino prispevka za letovanje otrok ne določajo na centru ZPM, marveč na terenu in to skupaj predstavniki šol, DPM-jev, KS in socialni delavci. Tako lahko čimbolj upoštevamo otroke, ki so letovanja res potrebni in tako se tudi laže in bolj pravično določajo prispevki staršev.

Otroci prejemajo na letovanjih dovolj kalorične in vitaminske hrane v 5 obrokih (dva obroka s sadjem, kruhom in namazom). Na skupino od 12—18 otrok pride po eden strokovno usposobljen vzgojitelj. Poleg tega imamo v vsaki izmeni še posebej športnega vodjo ki sistematično vadi otroke plavanja in drugih športnih disciplin ter prireja razna športna tekmovanja.

Ozko grlo zdravstvene službe v Ljubljani (in tudi v naši občini)

Pogosto ponavljane trditve, da smo v povojnih letih veliko prispevali za razvoj zdravstvenega varstva in zdravstvene službe v Ljubljani in tudi v naši komuni, ne kaže zanikati. V potrditev te resnice stojijo novi zdravstveni zavodi, predvsem zdravstveni domovi, zaenkrat še dokaj sodobno opremljeni, čeprav oprema v njih hitro zastareva in se vse prepočasi obnavlja.

Toda, na drugi strani je ostalo še veliko nerešenega in nedodelanega. Zato čestokrat priplava na površje na videz nov, v resnici pa star problem, ki tare zdravstveno službo in končno udari po občanu, koristniku zdravstvenega varstva. Nekateri od teh problemov izvirajo iz nedodelanega sistema financiranja zdravstvene službe, predvsem oblikovanja cen zdravstvenih storitev (na primer osnovne reprodukcije sredstev), drugič iz nezadostne povezanosti zdravstvene službe z gospodarstvom, ali zdravstvenih zavodov med seboj, tretjič, korenine segajo v prazen žep občana — kot denimo pri kmetijskih zavarovancih itd. Ne smemo prezreti tudi čedalje večjih potreb tu in tam pretiranih zahtev občanov po tej ali oni obliki zdravstvenega var-

Ljubljani, praktično na vseh koncih — pri zdravstvenih domovih, nekaj specialističnih ordinacij. Zato je bil naval na Polikliniko znosen, za nekatere stroke celo nezadosten. Okulisti so delali po nekaj ur v tem zdravstvenem domu, po nekaj ur v drugem. Prav tako tudi dermatologi, kardiologi, otologi in drugi.

Sedaj veljavni zakon o organizaciji zdravstvene službe ne omogoča zdravstvenim domovom, da bi imeli svoje specialistične ordinacije (razen dispanzerjev v katerih delajo specialisti — na primer otroški dispanzer, dispanzer za žene, za medicino dela, pljučni dispanzer). Celotno specialistično zdravstveno varstvo je prenešeno na višji tip zdravstvenih zavodov — se pravi na bolnišnice, v katerih delajo specialisti. Le-tem

Zdravstveni dom Vič

stva. Prebivalstvo naše komune, tako kot ostalih ljubljanskih, hitro narašča. Zdravstveni zavodi sledijo temu razvoju v »mejah danih možnosti«, se pravi v glavnem nenačrtno. Način gospodarjenja jih omejuje pri nastavljanju novih kadrov kot tudi pri širjenju njihove dejavnosti.

Tega ne moremo trditi za osnovno zdravstveno varstvo, razen kolikor zadeva ponekod še insuficienco s kadrom. Očitno postaja iz leta v leto vse hujši problem specialistična zdravstvena služba za prebivalce Ljubljane in dokaj široke okolice, ki je vezana na Ljubljano. Čakalne vrste in dolge dobe naročanja na prve ali ponovne preglede pri nekaterih specialistih grede včasih že v očitno škodo bolnikov, da o drugih škodah (izguba delovnih dni, nadomestila) niti ne govorimo.

V povojnih letih smo v Ljubljani dobili veliko in takrat zelo moderno opremljeno ustanovo za specialistično dejavnost — polikliniko na Njegoševi cesti. Pred otvoritvijo te ustanove, ki je nekaj časa delovala kot samostojna nadgradnja osnovne zdravstvene službe, so se slišali glasovi kot češ, kaj bomo s tem »spomenikom« v Ljubljani. Padale so besede o predimenziranosti, predragi opremi itd.

Bilo je to v času, ko je specialistična zdravstvena služba v Ljubljani delovala drugače kot danes. Prvič so bile potrebe po njej manjše, specialistov ni bilo dovolj (čeprav jih ni niti danes!), poleg tega je bila organizacija še bolj razdrobljena. Pri zdravstvenih domovih so se odpirale posamezne specialistične ordinacije, odvisno od potreb in predvsem od iznajdljivosti direktorjev, ki so sklepali pogodbe s posameznimi zdravniki — specialisti iz drugih zavodov, predvsem iz kliničnih bolnišnic, za nadurno delo in vodenje specialistične ordinacije. Tako smo imeli v

je po zakonu naloženo, da organizirajo na območju s kate-rega imajo tudi priliv bolnikov na svoje oddelke, ambulantno-specialistično službo. Kaj je bolje — prejšnja razdrobljenost ali nova organizacija, ki jo predpisuje sedanji zakon — ni mogoče povedati z eno besedo. Predvsem ne zato, ker se bolnišnice, razen redkih izjem, niso lotile te obveznosti načrtno, marveč so še vedno ostale zaprte v svoje okvire in to službo razvijale le navznoter svoje ustanove. Pokrivanje terena s specialisti niso vzele za svojo obveznost. Zakonska določila niso niti zaživela in zato primerjava ni mogoča.

Bolnišnice so (tudi v Ljubljani) prevzele specialistično dejavnost od zdravstvenih domov (kar ni bilo kadrovske problematično, saj je šlo za iste zdravnike, ki so prej delali honorarno po zdravstvenih domovih) vsaka po svoje uredila notranja razmerja in delo.

V Ljubljani je bila poliklinika na Njegoševi — prej samostojna inštitucija, priključena h kliničnim bolnišnicam in sicer razdrobljeno po enotah. Posamezne klinike so dobile na Njegoševi prostore za namestitve »svojih« specialističnih ambulant. Delo v teh ambulantah se je nekaj časa opravljalo v nadurah in le deloma v celodnevni zasedbi. Reforma krčenja sredstev za zdravstvo so prisilila posamezne enote k popolnemu delu v turnusih, brez nadur, ali pa jih hudo skrčile na najnujnejše. Kadrovskih okrepitev skoraj ni bilo.

Opisani premiki in še nekatere druge spremembe so pripeljale do spoznanja, da je pred nekaj leti »predimenzionirana« Poliklinika kar čez noč postala pretresna, drenj v čakalnicah je iz dneva v dan večji, dobe naročanja pacientov se raztegujejo pri posameznih specialistih tudi na več mesecev. Zdravniki se dušijo z delom v preobremenjenih ordinacijah, bolniki nergajo in udrihajo čez

naše zdravstvo po dolgem in počez — čez tiste, ki so krivi in tiste, ki so pri vsej zadevi povsem nedolžni in najmanj toliko prizadeti in nezadovoljni kot bolniki sami.

Delno razbremenitev poliklinike v tej hudi stiski so omogočile specialistične ordinacije v vojaški bolnišnici Mladika na Prešernovi cesti. Le-te so bile najprej odprte za rezervne vojaške starejše in njihove svojce, postopoma pa se je bolnišnica, predvsem specialistična ambulantna služba, povsem odprla in sedaj posluje kot napol javna zdravstvena ustanova. V popoldanskih urah je namreč povsem odprta občanom, ki iščejo specialistično pomoč. Seveda ima ta razbremenitev svoje meje, ki so objektivno pogojene. Specialistična poliklinika vojaške bolnišnice v Ljubljani je v starih in neustreznih, močno utesjenih prostorih. Kadrovske se lahko širi le toliko, kolikor to terjajo vojaške potrebe — se pravi po razpisih nadrejenih vojaških oblasti. Nagrajevanje zaposlenih v specialistični službi in še bolj nabava pripomočkov za delo ni urejena, ker se ves zasluženi denar steka po istem kanalu iz bolnišnice navzven.

V isti smeri razbremenitev poliklinike na Njegoševi delujejo nekatere specialistične ambulante v bolnišnici Petra Držaja v Ljubljani, le da ta ustanova mnogih specialističnih ambulant sploh nima.

V Ljubljani gradimo z milijardnimi sredstvi novo bolnišnico. Napovedi o svetli prihodnosti so že tolikokrat ponavljane, da je skoraj težko verjeti jim. Vsekakor je že skrajni čas, da se uredijo razmere v naši osrednji zdravstveni ustanovi, da se bolniki s hodnikov preselejo v bolniške sobe, da se omogoči razvoj stroke ter opravljanje vrhunskih posegov za bolnike iz vse naše republike ali celo za bolnike iz drugih republik in držav. Sočasno z izgradnjo novih hospitalnih kapacitet in objektov za diagnostiko, se govori o velikopoteznih integracijah, ki naj bi postopoma pripeljale do združitve vseh hospitalnih in specialističnih ustanov v Ljubljani skupno z inštituti medicinske fakultete v en sam velikanski kolos, ki bi bil namenjen pisani zdravstveni dejavnosti in v katerem bi občanu lahko odstranili vse od kurjega očesa do ledvic ali vranice.

Vse premalo pa slišimo in vemo o tem, kako se bo in to čimprej odstranilo najbolj ozko grlo, ki ga občuti največ bolnikov — to je slabo in nezadostno razvita specialistična služba v Ljubljani. Prav je, da mislimo na vrhunske storitve in na integracije ter na pocenitve in vse ostalo. Vendar načrtovalci ne bi smeli pozabiti na to, da na primer Primorska, Gorenjska in Notranjska nimajo niti enega samega svojega dermatologa, marveč prihajajo iz vseh teh krajev (kolikor si ne pomagajo s honorarci pri zdravstvenih domovih zakonu navkljub) trume bolnikov na polikliniko v Ljubljano. Podobno je stanje z očesnimi bolniki, nevrološkimi in psihijatrijskimi. Ne gre torej za pritisk bolnikov samo iz ljubljanskih petih občin in bližnje okolice, marveč za bolnike s širokega območja, ki tudi sicer polnijo bolniške sobe naše osrednje bolnišnice v Ljubljani.

Težave s specialistično zdravstveno službo so že tolikšne, da z rešitvami ne kaže odlašati v nedogled. Glede na to, da je ta služba razvita nad občinskim nivojem, ne bi bilo odveč, če bi se s tem vprašanjem v bližnji prihodnosti malce nadrobneje ukvarjal Svet za zdravstvo pri Skupščini mesta Ljubljana in mestna skupščina sama. Upajmo, da bo to kmalu.

Na Škofljici občinski proračun završen

NEDAVNI ZBOR VOLIVCEV NA ŠKOFLJICI NI POTRDIL PRORACUNA OBČINE LJUBLJANA-VIČ-RUDNIK ZA LETO 1970 Z UTEMELJITVIJO, DA V PRORACUNU NISO REALIZIRANE POTREBE IN ZAHTEVE OBČANOV ŠIRSEGA OBMOČJA ŠKOF-LJICE.

Vzroki za tako odločitev zbor volivcev so globlji in se kažejo v precejšnjem nezanimanju organov in uprave občinske skupščine Ljubljana-Vič-Rudnik do potreb in razvoja Škofljice — že nekaj let nazaj vse od prenehanja dela nekdanje rudniške občine.

Zadnji zbori volivcev so bili dobro obiskani, zato ker občani hočejo sodelovati in prispevati svoj delež. Ta hotenja morajo biti vključena tudi v občinski proračun in potem ne bo več vzrokov za zavrnitev.

Ing. Lojze Habjan

OPUŠČENE OBRTI

Pred leti napravljen gospodarski načrt razvoja Škofljice se ne izvaja. Škofljica je bila pred vojno gospodarsko močnejše razvita kot je danes. Imela je dve lesni industriji, opekarno, dva kamnoloma, razvito obrt, kovaštvo, mizarstvo, ključavničarstvo, gostinstvo, rudnik. In koliko je ostalo danes od tega? Obstoja le žaga za razrez lesa, dasiravno je bila po razvojnem programu začrtana močna lesna industrija. Še več, gradnja se je začela, vloženega je bilo precej denarja nato pa so dela prekinjali. Gradnja se danes napreduje na mestnem območju ne daljše za politične tovarne. Na seji Sveta za urbanizem v letu 1968 mi je predstavniki LIP — danes Hoje — odgovoril, »da našje Hoje — odgovoril, »da je to političen program in da oni političnih fabrik ne bodo gradili.« Razvojni načrt Škofljice je bil napravljen v letu 1959 in ekonomsko utemeljen, sedanja gradnja na mestnem območju ni v skladu z intencijami ekonomike, urbanizma in prometa. Opekarna je podrt, kamnoloma sta zaprta. Edino upravičeno je prenehal z delom rudnik. Obrt je pasivna, kovaške sploh ni!

IG IMA VEČ KOT MI

Poleg žage je še tu obrat gozdnega gospodarstva. Nekdaj dobra kmetijska zadruga, ki je na ta predel vnašala napredek, je z združitvami omejena na skladišče in odkupno mesto z enim zaposlenim. Takim negospodarskim prijemom so se Škofljičani vedno upirali in se pridobila. Škofljica po vojni zgradila in je po petindvajsetih letih postala premajhna. Groz jim spričo sprememb načina šolanja uvedba tretje izmene. Borimo se za sredstva za razširitev šole, jih pa ni. Sosednji Ig npr. je dobil novo šolo in sredstva za preureditev nove. To naši občani vidijo. Dobili smo zdravstveno ambulanto, ki je bila tudi že na spisku za likvidacijo, do katere ni prišlo in tudi ne bo! Otroško varstvo rešujemo že nekaj let. Koliko časa še? Gradnja je v zadnjem času zaključena. Škofljičani so 6 let čakali na urbanistični in zazidalni načrt. Vodovod bo širša Škofljica dobila čez pet let. Gradnja nove trgovine se vleče že tri leta.

KRIVI SMO TUDI SAMI

Sicer dovolj naštevanja. Nismo več v revolucionarnem obdobju, kjer bi bile dopustne take grobe napake. Nekaj vzrokov je tudi v nas samih. Razen odbornika v skupščini in člana IO SZDL, nimamo dovolj predstavnikov. Naš odborniki ni član svetov in komisij niti noben drug Škofljčan. Naši predstavniki so le redkeje vabljani na važnejša zasedanja. Tudi sami moramo biti bolj enotni in ne onemogočiti ljudi, ki želijo delati. Potrebno je povabiti k sodelovanju tudi družbene delavce, ki so se sicer odselili iz Škofljice, a lahko pomagajo. Potrebno je vključiti nove prebivalce, ki prihajajo na Škofljico in mladino.

Globoko segajo korenine socialnega delavca

Zavod za socialno delo občine Ljubljana-Vič-Rudnik, je ustanovila Skupščina občine Ljubljana-Vič-Rudnik v letu 1964, kot samostojno strokovno socialno službo za področje socialnega varstva v občini. Kljub temu, da je bil kolektiv maloštevilen, je prevzel vso dejavnost iz področja socialnega varstva, razen borčevskih invalidskih zadev.

Delavci Zavoda za socialno delo, smo se takoj po ustanovitvi zavedali velikih težav in odgovornosti, ki so bile pred nami, saj je bilo potrebno opravičiti in dokazati potrebo po ustanovitvi posebnega zavoda za področje socialnega varstva v občini.

Zaradi tega smo vsako leto z vso vestnostjo pripravili program dela. Ko je zavod za socialno delo začel samostojno delovati kot strokovna socialna služba, smo se odločili za sistematično obdelavo posameznih področij socialnega varstva v občini in do danes opravili vrsto operativnih analiz.

Nujno potreben program koordinacije in sodelovanja smo začeli razvijati naprej s krajevnimi skupnostmi, ker smo predpostavljali, da so naši strokovni službi lahko močna opora in pomoč pri reševanju socialnih problemov v občini. V sodelovanju s sveti krajevnih skupnosti, smo organizirali socialno zdravstvene komisije v vseh krajevnih skupnostih, kjer še niso bile ustanovljene. Tako nam je postopoma uspelo pridobiti tudi večje število prostovoljnih socialnih delavcev za izvajanje prostovoljnega socialnega dela na terenu. Tako imamo sedaj v 23 krajevnih skupnostih organizirane socialno varstvene komisije, v katerih je včlanjenih 119 prostovoljnih socialnih delavcev. Zaradi pomembne dejavnosti, ki jo te komisije opravljajo, so našle svoje mesto tudi v statutih krajevnih skupnosti. V teku stalnega sodelovanja smo spoznali, da so člani socialno zdravstvenih komisij, premalo seznanjeni o našem delu. Začeli smo razmišljati v njihovem izpopolnjevanju in v ta namen izdelali »Priročnik za prostovoljne socialne delavce in njihovo sodelovanje z zavodom za socialno delo (skrbstvenim organom). Priročnik je naletel na ugoden odziv med prostovoljnimi socialnimi delavci v občini in celo v republikah. Za nadaljnje izpopolnjevanje prostovoljnih socialnih delavcev je Zavod organiziral tudi občasne seminarje s temo »Socialna dejavnost in socialno delo v krajevnih skupnostih«. Danes lahko trdimo, da Socialno zdravstvene komisije v krajevnih skupnostih, kot organi Svetov, uspešno sodelujejo z našim Zavodom, tako na preventivnem kakor tudi na kurativnem področju. Predvsem njim gre zahvala, da se socialni problemi danes v naši občini pravočasno odkrivajo in uspešno rešujejo.

Drug primer, ki ga mislim navesti s področja preventivnih ukrepov koordinacije in sodelovanja, je sodelovanje s šolami. Stalno smo ugotavljali da število družbeno neprilagojene mladine nenehno narašča, poleg tega

pa smo bili o teh problemih prepozno obveščeni. Ko začne otrok ali mladoletnik delati kazniva dejanja, je največkrat že tako hudo moten, da je možna njegova prevzgoja le še v zavodski oskrbi. Prav to nas je privedlo do spoznanja, da so na naših šolah nujno potrebni socialni delavci, ki bodo v sodelovanju s pedagoškim kadrom dovolj zgodaj odkrivali odstopanja od normale pri posameznih otrocih. Pravočasno odkrivanje motenosti pri otroku je mnogo lažje korigirati in največkrat otrok utiri v normalno smer. V ta namen je Zavod začel propagirati akcijo o namestitvi socialnih delavcev tudi na naših osnovnih šolah. Naša prizadevanja niso bila zaman. Danes je na naših šolah že zaposlenih pet socialnih delavcev, akcija pa je še nadalje v teku. Socialni delavci predstavljajo na šolah močno preventivno na področju družbeno neprilagojene mladine, saj ugotavljamo, da je čedalje manj primerov neprilagojenih otrok, ki jih je potrebno namestiti v zavodsko prevzgojo. Podobno, kot v navedenih primerih Zavod uspešno sodeluje tudi z drugimi dejavniki, kot npr. s sodišči, UJV, PM, zdravstveno službo, gospodarskimi organizacijami, organi in družbeno političnimi organizacijami, ki imajo v svojih programih tudi naloge s področja socialnega varstva. Brez ukrepov na področju koordinacije in sodelovanja se uspešnosti strokovne socialne službe sploh ne moremo zamisliti.

Zavod za socialno delo teži za tem, da bi čimbolj raširil preventivno dejavnost na področju socialnega varstva v občini, ker je perspektivnejša. Vendar je današnja družbena situacija takda, da zaradi številnosti in posebnosti socialnih problemov, moramo večji del svojega truda posvetiti tudi zakonsko določenemu kurativnemu socialnemu delu oziroma socialnemu delu s posameznikom. Delo pri izvajanju predpisov pa je vedno konkretno in individualno.

V več kot 1500 primerih je zavod posegel v primerih mladoletnikov, rejniških družin, družbeno neprilagojenih otrok, motenih v duševnem razvoju, ostarelih, alkoholikih in odpuščenim obsojenim osebam.

Poleg tega Zavod za socialno delo opravlja še vrsto nalog, kot so: Pomaga občanom pri uveljavljanju otroškega dodatka, izdaja potrdila o svojepravnosti za dvig obrtne dovoljenja, pripravljala predloge za uvedbo kazenskega postopka, o predodložitvi otrok zaradi zanemarjanja roditeljskih pravic in dolžnosti, pomaga občanom pri uveljavljanju pravic iz delovnega razmerja, ureja posvojitvena razmerja itd.

Z izidom novega zakona o varstvu žrtv fašističnega nasilja, civilnih žrtv vojne in žrtv vojnega materiala pa smo zadolženi za vodenje upravnega postopka na I stopnji, tudi za to kategorijo oseb.

S tako organizacijo dela in uspehi, ki jih je Zavod dosegel v razdobju dobrih petih let, je prav gotovo upravičil svoj obstoj in pomen inštitucije posebnega družbenega značaja. Z svojo široko programirano dejavnostjo, pa smo zagotovili načrtno in sistematično socialno delo ter širše poznavanje posameznih vrst socialnih problemov. To omogoča realnejše vodenje občinske politike na področju socialnega varstva v občini.

Peter Vrhunc

NOGOMETAŠI SVOBODE PRED VELIKIM USPEHOM

Mar tokrat res presenečenje nad presenečenji?

Pred natanko sedmimi leti, prav med temi poletnimi meseci, smo v našem listu ob rob športnim dogodkom zapisali:

»Po šestindvajsetih prvenstvenih zavrtljajih v slovenski nogometni ligi se je, sredi junija, zaključilo tekmovanje v sezoni 1962/63 tudi za oba naša predstavnika — Svobodo z Viča in Odred-Krim z Rakovnika. Dvoje moštev z dvema srečama — bi bil kronistov odlomek tistih poletnih dni. Največ za slug za uspeh Svobode gre predvsem trenerju Poldetu Haclerju, ki je s smotno vadbo ob primerni resnosti igralcev, ustvaril eno najboljših slovenskih nogometnih moštev. Bil je to uspeh, ki ga niso pričakovali niti največji optimisti, uspeh, ki je dal krila viškemu nogometnemu življenju...«

Danes, sedem let pozneje, se podoba resda ni veliko spremenila.

Nogometiški Svobode — tokrat jih vodi Vladan Mladenović — so v letošnjem spomladanskem delu tekmovanja v slovenski ligi spet na vrhu elitne družbe najboljših republiških moštev. Varovanci trenerja Mladenovića potemtakem niso imeli velikih načrtov, ki bi jih pripeljali na prag drugoligaških kvalifikacij, vendar so nas s svojimi rezultati, zlasti v spomladanskem delu prvenstva, prijetno presenetili. Potem, ko so pred domačim občinstvom poželi nekaj zasluženih zmag ter sen in tja na vročih tujih prizoriščih odščitili favoriziranim domačinom dragoceno točko ali celo dve, so se pred zaključnim finišem nepričakovano znašli pri samem vrhu prvenstvene lestvice. Razlika med vodečima Muro in Aluminijem ter viško Svobodo, je dosegljiva tako rekoč za sleherni nogometni kolektiv, da pri tem sploh ne omenjamo dolgoletnih izkušenj, s katerimi se lahko postavijo fantje iz Gerbičeve ulice.

Nadaljevanje na 6. strani

PRISLUHNIMO ŽELJAM

Hitrejšje reševanje odprtih vprašanj

Že v začetku letošnjega leta je naša občinska skupščina naslovljena na skupščino mesta Ljubljana pismo z vprašanji, ki zadenejo v živo domala sleherni naše območje. Izluščimo iz vprašanj naše občinske skupščine in iz odgovorov mestne skupščine le nekatere najboljstvenejše medsebojne »obveznosti«.

Vprašanje: Mestna skupščina naj v sporazumu z republiško skupščino določi potrebna sredstva za rekonstrukcijo Karlovskega mostu, ki čedalje bolj postaja resna ovira pri nemotenem odvijanju cestnega prometa. Kako je s to zadevo?

Odgovor: Skupščina mesta Ljubljana je pripravila stališča in mnenja h kriterijem predloga programa za vzdrževanje in rekonstrukcijo cest I, II. in III. reda v SR Sloveniji do leta 1975. Prav na ljubljanskem primeru je mestna skupščina nakazala problematiko ter predlagala ustrezne ukrepe. Če bodo stališča in mnenja mestne skupščine upoštevana pri sprejemanju programa za vzdrževanje in rekonstrukcijo cest, tedaj bi bilo slednjč rešeno tudi vprašanje rekonstrukcije dolženjske vpadnice in Karlovskega mostu.

Vprašanje: Glede na sprejeti odklop mestne skupščine, da je treba za vzdrževanje obeležij »Ob žici okupirane Ljubljane«, zagotoviti večja sredstva, nas zanima, kaj je s to stvarjo? Z večjimi sredstvi bi bilo te mogoče ne samo vzdrževati, marveč jih tudi obnavljati s traso vred.

Odgovor: Mestna skupščina je že na svoji seji 31. oktobra 1968 sprejela odklop o zaščiti trase in spominskih kamnov »Ob žici okupirane Ljubljane«. Po ugotovitvah strokovne službe je treba vsako leto obnoviti skoraj četrtino trase, za kar sredstva v višini 10.000 din za doščajajo tako, da se vsaka štiri leta obnovi celotna trasa. Če bodo potrebna večja obnovitvena dela na teh spominskih objektih NOB, bo mestna skupščina morala poiskati materialne možnosti da zaščiti »Zico« kot edinstveni tovrstni spomeniški objekt. Pri tem ne gre prezreti obveznosti, ki so jih za vzdrževanje posameznih obeležij prevzeli delovni kolektivi.»

Vprašanje: Zbor volivcev v Kozarjah je predlagal, naj se za urejanje komunalnih vprašanj mesta kot republiškega središča, angažirajo poleg mestnih sredstev tudi sredstva republiškega središča, angažirajo poleg mestnih sredstev tudi sredstva republiških skladov. Kaj nam lahko odgovorite na takšno kombinacijo?

Odgovor: Namenska sredstva za urejanje komunikacij imajo občine in republika; mesto za te namene nima izvršnih sredstev. Strinjamo se s predlogom, da republika usmerja del sredstev iz republiškega cestnega sklada tudi za mestno območje, vendar menimo, da bo moč to vprašanje urediti s podporo vseh občinskih skupščin v okvirih republiškega zakona o mestnih ulicah oziroma javnih cestah, ki ga mora sprejeti republika. V tem zakonu je treba rešiti delitev sredstev namenjenih za ceste med republiko in občinami, oziroma mestom.

Vprašanje: Kaj menite o previsoki proračunski rezervi?

Odgovor: Proračunska rezerva je načrtovana za tiste izdatke med letom, ki jih ni bilo mogoče predvideti ob sprejemanju proračuna ali pa so bila predvidena v premajhni višini. Menimo, da planirana rezerva, spričo obsega nalog in področja, ki jih financira mesto, ni previsoka, saj znaša le 1,5 odstotka vseh razporejenih sredstev v letošnjem letu. O porabi sredstev tekoče rezerve odloča do zneska 50.000 din svet za finance, o porabi nad to vsoto pa odloča skupščina mesta Ljubljana.

I. V.

Cesta — problem šola

100 LET STARA ŠOLA — POUK V NEVZDRŽNIH RAZMERAH — OSEMLETKO ZA NEKAJ STO OTROK — PROSVETNI DELAVCI BREZ USTREZNIH STANOVANJ

Po tem, ko so lani speljali asfaltirani trak tudi do Horjula, je znova stopilo v ospredje vprašanje šole. Šola je stara kakih sto let in je potem jasno, da je že temeljito dotrajana. Vlažna, nefunkcionalna, premajhna. Ze deset let imajo pouk v treh poslopjih. Poleg šole še v prostorih krajevne skupnosti in v prosvetnem domu. Ker je krajevna skupnost zasedena, je močno okrnjeno družbeno politično življenje v Horjulski dolini. Isto pa se dogaja s kulturno prosvetnim domom. Z zavzetjem teh zgradb so preprečili 3. ali celo 4. izmeno. Če pomislimo, da hodijo nekateri otroci nekaj km v šolo, potem si lahko mislimo, kdaj bi se vračali domov po tretji izmeni. Pouk z malo šolo vred, seveda ni rešitev. Zgraditi bi bilo potrebno novo poslopje, ki bi lahko sprejelo vsaj 400 otrok. Njihovo število se neprestano

veča, zlasti zdaj, ko so v tem koncu tudi nekatera uspešna industrijska podjetja, pa tudi kmetje ne zapuščajo več kmetij tako množično kot včasih. Staro šolo bi lahko uporabili za izvenšolsko dejavnost, za varstvo ali kaj podobnega.

Skupno s šolo nastaja tudi vprašanje stanovanj prosvetnih delavcev. Tako kot šola so tudi stanovanja stara in dotrajana.

ZBORI VOLIVCEV

Politični aktivisti v Horjulu ugotavljajo, da so v Horjulu zbori volivcev na tem področju najmanj obiskani. Zanimivo je, da upada odstotek obiska tam, kjer je največ zaposlenih in imajo najvišji življenjski standard. Za razliko od Horjula — od te lokalne metropole — pa so zbori volivcev v Sentjoštu, Žažarju in Vrzdencu bolj obiskani.

Kot enega od razlogov za manjši obiska navajajo dejstvo, da menijo občani, da se njihove želje, zlasti komunalne, prepočasno uresničujejo.

VODE NE MANJKA

Pridni Horjulčani so zgradili že doslej devet zajetij in devet vodovodov. Brez vodovodne napeljave so ostali samo še v Zagorici, kjer je kakih 25 raztresenih hiš. Tu imajo še vodnjake, ki pa kot vemo niso nikoli najbolj higienski. Za Zagorico bi morali narediti torej še eno zajetje. Če bi dobili pomoč, bi zelo kmalu rešili tudi ta zaselek. Tudi njim vode ne manjka, le začeti bi bilo treba.

Sedanjo mrežo tudi izpopolnjujejo. Tako urejajo letos vodovod v vasi Podolnica, kjer prihajajo s prečrpavanjem na prosti vodni pad. Sicer bi ostali pri prečrpavanju, vendar so

vzdrževalna dela za tak način predraga. Tako je na primer naprava neprestano izpostavljenih vlagi, razen tega pa je draga tudi električna energija. Ko bo obnovljen ta vodovod, bodo imeli na celem področju le še eno prečrpavanje, ki ga bodo, upajo, kaj kmalu uredili.

Sredstva za vzdrževanje vseh vodovodov zberejo z vodarino, nimajo pa denarja za vzdrževalna dela.

V mestu gradijo nove vodovode s pomočjo kreditov, dežela pa je pogosto prepuščena sama sebi in se mora zanašati na lastne sile.

GASILSKI DOM TUDI ZA DRUGE UPORABNIKE

Če bo teklo vse brez težav bodo v Vrzdencu že letos zgradili nov gasilski dom. Le-ta pa ne bo služil samo za potrebe gasilske organizacije. Z izgradnjo tega doma bi posredno ali neposredno prišel do novih prostorov tudi del družbeno političnih organizacij. Tako bi po predvidevanjih z novo gasilsko zgradbo rešili tudi problem prosvetnega doma in knjižnice.

Sicer so pa gasilci na področju celotne horjulske krajevne skupnosti zelo aktivni. Tu delujejo kar štiri gasilska dru-

štva — Horjul, Vrzdenc, Žažar in Sentjošt, ki štejejo skupno kakih 150 članov. Med njimi je paziti tudi precej mladine. Vsa društva imajo motorne črpalke, v Horjulu pa so dobili letos tudi gasilski kombi. Lani so na srečo morali gasiti le dva požara. Enega v Podolnici, drugega na Lesnem brdu.

Gasilci se poleg pomoči od zunaj večinoma vzdržujejo z različnimi prireditvami in to je tudi vir dohodkov za dobro vzdrževanje njihovih domov.

Horjul

Žarnica slabše od sveče

ELEKTRIČNO OMREŽJE ZASTARELO — VELIKA UPORABA ELEKTRIČNIH STROJEV — SAMOPRISPEVEK ŽE REŠUJE PROBLEME

Dasi so bili zadnji zaselki v okolici Horjula elektrificirani že pred 10. leti, je v zadnjih letih začela kvaliteta elektr. toka naglo slabeti. Razlog za tako stanje je v tem, da so si prebivalci nakupili vrsto kmetijskih in gospodinjskih aparatov, ki so veliki potrošniki električne energije. Omrežje torej, ki je bilo postavljeno pred 10. do 20. leti, je tako oslabiljeno, da najoddaljenejši kmetje ne morejo več poslušati radia, nitke v žarnicah pa le rdeče žarijo. Pogosto se pri sveči vidi boljše kot ob žarnicah. Vsa prizadevanja

okrog elektrifikacije izgubljajo tako svoj pomen. Solidno kakovost električnega toka bi moralo prebivalcem zagotoviti elektropodjetje. To pa se izgovarja, da s sredstvi, ki jim pritekajo, ni sposobno vzdrževati celotnega omrežja. Tudi v tem primeru so priskočili na pomoč ljudje sami. Že zdavnaj so doumeli, da na reševanje svojih problemov »od zgoraj« lahko čakajo v nedogled. Spet samoprispevek! V gradivu se izraža tako, da kmetje prispevajo drogove, v delu tako, da izkopljejo jame

Prav zdaj urejajo napeljavo v delu Vrzdenc, v Podgorici z Lesnim brdom, v Suhem dolu, delu zaselka Sentjošt-Potok in v Butajnovi. Že doslej pa so uredili v celoti Sentjošt, dolinski del Butajnov in del Horjula. In jih tudi zasujejo in v denarju.

FRANC KONČAN
nov dopisnik iz Horjul

V Horjulu smo dobili prvega dopisnika za novo Našo komuno — Franca Končana. Sproti nam bo poročal o novicah s področja horjulske krajevne skupnosti. Zato prosimo prebivalce s tega področja in odbornike raznih družbeno političnih organizacij, da svojega dopisnika prosijo pa tudi »podrežajo« če bo treba, da napiše to ali ono iz njihovih krajev.

Tako kot iz Horjula so nam tudi od drugod dobrodošle vsakršne novice iz družbeno političnega, kulturno prosvetnega, športnega ali katerega koli drugega področja. Zelim, da nam sporočate tudi manj pomembne novice o vaših zanimivostih, praznovanjih in podobno. Sprejemamo tudi čestitke, ki jih objavljamo zastonj. Pišite nam o vsem, kar bi v Komuni zanimalo tudi vas.

Kdor ima veselje do dopisništva, ali pa če meni odbor SZDL ali krajevne skupnosti, da bi morali imeti lastnega dopisnika, naj nam sporoči na uredništvo časopisa. Članke in fotografije honoriramo.

Z avtobusom zadovoljni

Zlasti zdaj, ko je prebivalce Horjulske doline povezala z Ljubljano nova cesta, so se tudi avtobusne povezave izboljšale. Vsak dan odpelje v eno smer kakih 10 avtobusov. To je za potrebe Horjula in okolice povsem dovolj. Glede avtobusnih zvez je ostal le še lokalni problem. Le-te so neu-

strezne le še med nekaterimi manjšimi kraji npr. Vrzdencem in Horjulom. Ker avtobus včasih pripelje prepozno, delavci, ki so zaposleni v horjulskih podjetjih zamude službo. Če pa kdo zamudi avtobus, pozneje nima več vez in mora na delo peš.

Mar tokrat res presenečenje ...

Nadaljevanje s 5. strani

Potemtakem je očitno, da bodo šele zadnja prvenstvena kola odločala o letošnjem nogometnem prvaku Slovenije. Vselej skromni funkcionarji Svobode ne »kotirajo visoko«, pač pa želijo z letošnjimi izkušnjami postreči z novimi presenečenji že v novem prvenstvu. To je navsezadnje moč razbrati tudi iz besed trenerja Mladenovića:

»Uvrstitev med vodilno petorico bi predstavljala za nas prijetno presenečenje.

Po zmagi na turnirju v počastitev polstoletnega jubileja no-

gometne igre v gorenjski metropoli — Svoboda je v Kranju premagala domači Triglav in mlado reprezentanco Slovenije — se bo v bližnjih poletnih dneh končalo tudi letošnje slovensko nogometno prvenstvo.

Sodeč po zadnjih uspehih si je Svoboda že danes utrla pot med vodilna nogometna moštva pri nas. S kančkom športne sreče več jo lahko ob sklepnem računu nogometne sezone 1969/70 v Sloveniji srečamo celo med prvo trojico. Seveda bi to bil eden največjih povojnih uspehov viškega nogometa sploh.

Ivan Virnik

**hojal
hoja.**

Ljubljana
langusova 8
predelavalesa

proizvajamo: lesno galanterijo, rolete, stavbeno mizarske izdelke, strešne konstrukcije, kuhinje SVEA, pohištvo in montažne hiše. Informacije dobite po telefonu: 20-122; 20,532, 22-042, 20-977

Začrtani ovinki v Murglah

Zakaj bi vam pripovedovali o počasnosti komunalnih del v montažnem naselju v Murglah, saj vsak dan kolovratimo čez romantične stezice, se ogledujemo v jezercih in jezerih ob dežju, občudujemo naravo, ki v nekaj dneh vendarle kljub vsemu popije neznansko količino vode? Če že ne doživljate tega sami, potem imate prav gotovo priliko slišati tega ali onega, ki vam je vsak trenutek pripravljen ogorčeno pojasniti, kako velika škoda se dela predvsem na avtomobilih, ki prestatejo na tej poti, dolgi nekaj 10 m, več pretresov kot na dolgih voznjah.

Da bomo pravični — že pred prvim majem letos so delavci počasi in malce odkopali, malce zasuli, med seboj poklepeta-li in se malce šalili z mimoidočimi. Z dokaj makadamizirano cesto smo preživeli tudi prvo-majske praznike. 4. maja pa se je pojavil tlačilec, ki mu je stregel en sam samcat delavec. Počasi sta se premikala. V tej počasnosti je obet vztrajnosti. Upamo, da bo v nekaj mesecih odcep Murgle dokončan, saj so tudi odcep s ceste na Loko dokončali v borih 5 mesecih. Mi smo kmetijska občina, čeprav smo v Ljubljani. Na kmetih pa so bile stvari vsaj včasih vztrajne in nepremakljive; še vedno se najde kdo, ki vidi v tem se kvaliteto, ki vliva zaupanje v odpornost našega ljudstva.

NASE ZELENE POVRŠINE

Zakaj naj bi vam pripovedovali o prizadevanjih stanovalcev na Murglah, ki so pričeli z vso ustvarjalno fantazijo že pred dvema in celo tremi leti urejati na lastne stroške svoje skupne zelene površine? Prijeten sprehod vas bo o tem še bolj pričal. Toda stanovalci na Murglah niso tako neznansko prepuščeni sami sebi in pozabljeni od IMOSA in občine kot bi morda sodili po tem podatku. Ne, še zdaleč ne! Prav v teh dneh, ko se je komaj zarasla trava, potem, ko so že postavljeno naselje prekopal in položili telefonski kabel, so se spet pojavili delavci in izkopali natančne štirioglate jame prav do talne vode čisto zraven že posajenih dreves.

ULIČNI ZEMLJEVID

Vsaj nekaj namreč morajo ukreniti za orientacijo. Majhna vas pa toliko imen. Ubogi obiskovalec se izčrpa pri iskanju. Nekoč, čez vsaj kakih 30 let se bo lahko človek orientiral po drevesih. Iskal bo nekoga, za katerega bo vedel, da stanuje pod hrasti 19. Čisto preprosto bo štel hraste in ni vrag, da bi se mu ekspedicija ne posrečila. Stanovalci imajo ob tej originalni domisljici sicer še dodaten predlog, ki je neznansko modernističen: pri vходу v naselje bi bil lahko javno izobesjen razpored uličic, vendar ta predlog bi lahko pokvaril idilično vasi in ga zato nihče ne upoštevat.

MLEKO PRED VRATA?

V naselju na Murglah je mnogo mladih družin. V novih montažnih blokih prav tako. Dokler ni bilo naše vaške trgovnice, ki nam jo je oskrbelo podjetje »Ljubljanske mlekarne«, so stanovalci dobivali mleko na dom. Zjutraj, pogosto še pred svitom, je prizadevni študent položil mleko pred vrata. Bilo je sveže in bilo je pred vrat. Mamicam ni bilo treba tekati navsezgodaj v trgovino,

da so lahko pripravile malčkom zajtrk s svežim mlekom. Odkar pa imamo trgovinico ljubljanskih mlekar, je tega razkošnega udobja konec. Prodajalke v trgovini trdijo, da ne morejo dobiti nikogar, ki bi to delo hotel opravljati. Mi pa malce sumimo, da se trgovina na zelo neprijeten način bori za promet. Res se načakamo in nastojimo, vendar, če jim zmanjka vsega, imajo še vedno alpsko mleko, če jim zmanjka kisle vode, še vedno lahko vzamemo tak ali drugačen viski. S tem, če nimajo gnilo solato ali sadje, še ni rečeno, da moramo kupovati v tej trgovini. Mi smo naivno mislili, da bomo poleg mleka lahko za ves mesec naročili tudi kruh kar domov, da bomo živeli moderno in ne tako kot so živeli včasih...

Glavna ulica v Murglah

POGLAVJE — TELEFON

Omenili smo že, da ima naselje že položen telefonski kabel. Tu namreč živi toliko poslovnih in ustvarjalnih občanov, da razumejo pod besedo »telefon« prihranek časa, prihranek bencina, boljše organizacijo dela, ki ga mnogokrat uspešneje opravijo v miru doma kot v prenapolnjeni pisarni. Pošta Vič pa vztrajno in vljudno zavrača prošnje za priključke. Mistika v dodeljevanju telefonskih števil je stroga ilegalna skrivnost tudi med samimi stanovalci, saj vsako pojasnjevanje lahko sproži kak skrivni mehanizem in ostane celo prijazni pojasnjevalec brez telefona. Kaj se ve? Kaj, če bi dali javen razpis za telefonske številke in bi stanovalci naselja sami presodili, kako jih bodo porazdelili? Da ni to morda premoderna in celo preveč samoupravna oblika?

BI RADI DALI OTROKA V VRTEC?

Saj imamo vendar novo ustanovo. Kar oglasite se tam in videli boste, da je sodobno in prijazno urejena, kjer bi prav radi in brez skrbi pustili svojega malčka. Vendar zelo malo je verjetnosti, da se boste za to odločili — ker ni prostora. Če imate mnogo fantazije, boste poizkusili na Prulah. Toda tudi tu je zasedeno, zasedeno,

zasedeno. Naselje kot so Murgle, bi brez škode za razvoj, prenesle svojo lastno varstveno ustanovo v eni sami hišici, ki bi jo čez leta, ko bi potrebe več ne bilo, namenili stanovalcem. Morda še nihče ni dal tega predloga, toda naselje se še vedno gradi, širi, veča. Morda je še čas, da občina zahteva, da se vprašanje otroškega varstva na Murglah reši na tak način v splošno zadovoljstvo. Standard družin je dovolj velik, da bi večina zmogla ekonomsko cenovno take ustanove. Morda bi taka rešitev tudi pospešila ureditev igrišč, ki jih naselje še vedno nima. Naši otroci igrajo nogomet na cesti, košarko na cesti, hokej na cesti, odbojko na cesti, »med dvema ognjema« na cesti, kotalkajo se na cesti, kolesarijo na cesti. Doslej še ni

bilo nesreče, saj lastniki avtomobilov vedo za te otroške navade. Lahko pa se pripelje kdo, ki za to ne ve. Kako si bomo takrat odpustili brezbržnost?

HOČE KDO ZASLUŽITI?

Na Murglah bi odlično delovala trafika s časopisi, revijami, pivom, cigaretami. Lahko bi bil to voziček upokojenca, lahko prenosni kiosk, lahko iniciativa katere (nezaposlene) gosposinje. Morda bi bilo mogoče ob vrtcu urediti tudi družbeno prehrano za opoldanski obrok otrok tistih mater, ki so predolgo odsotne. Vem, da so v naselju te ideje. Marsikatera družina bi si oddahnila. Z veseljem bi pomagali pri organizaciji, saj bi otroci jedli ob pravem času in bili bi v območju doma, kar je zelo pomembno. Hrano bi lahko tudi dovažali iz specializiranega večjega obrata, če lastna kuhinja ni izvedljiva.

KONČNO SE VPRAŠANJE SERVISOV

Predlagam, naj bi krajevna skupnost organizirala mlade in upokojene, ki bi bili pripravljene pomivati okna, pokositi travo, pomagati pri čiščenju stanovanj. En sam človek bi zmogel to organizacijo dela, zmogel bi še marsikaj drugega. Verjetno je tudi veliko takih, ki vsemu navkljub radi pletejo, kvačkajo. Pomagali bi drug drugemu in dodaten zaslužek bi marsikomu na stara leta naredil veselje. Tudi v letih, ko si brezupno brez denarja, bi ukvarjanje s stanovanji pri mladih gojilo ne samo zaslužkarstvo, marveč tudi odnos do vrednot, ki jih je treba očuvati. Kultura odnosa do predmetov je dolgotrajen vzgojni proces. V naselju pa so že vidni odnosi površnosti, razmetan papir in druge smeti. Če bi otroci, mladinci in drugi opravljali delo vzdrževanja naselja sistematično, bi tudi sami začutili, kaj je kulturno okolje.

Joža Zagorc

Rakitna v senci skopega prospekta

Malo je mest, ki bi imela v tolikšni bližini tako pisane možnosti za razvedrilo, kot je Ljubljana. Medtem ko so planinske postojanke, na primer Velika planina, Krvavec ali mnoge druge izletniške točke, nekako bolj sezonsko obarvane, pa je med vsemi nemara najbolj »univerzalna« Rakitniška planota.

Le približno 30 km od središča mestnega vrveža Ljubljane se razprostira planota, ki pomeni in kaže povsem nov svet. Če so Kamniške Alpe na primer za ljubitelje zimskega razvedrila najbolj privlačne pozimi in za planince poleti, pa nudi Rakitna za vsakogar nekaj skoz vse leto.

Pozimi je smučanje seveda prvenstveno razvedrilo. Zlasti ob sobotah in nedeljah kar mgoli smučarjev, med katerimi niso redki tudi najbolj zvesti obiskovalci številnih počitniških hišic.

Pravcati »eldorado« pomeni rakitniška planota s svojimi prostranimi senošetmi in gozdovi za lovce. Srečati srnjad ali drugo divjačino, ne pomeni na tem kraju nobene senzacije.

Pravzaprav ima Rakitna tudi svoj turistični prospekt. Ta pa je, razen skromnega opisa klimatskega zdravilišča za otroke, dokaj skop, saj prispeva premalo k popolnejši podobi tega, pred leti načrtovanega rekreacijskega središča Ljubljane.

»Rakitna leži v gorskem kraju, ki je pod močnim vplivom mediteranskega podnebja. Obkrožajo jo prostrani gozdovi, sredi njih pa leži ljubko naravno jezero. Rakitna leži 840 m nad morjem in ima čudovite sončne zime...«

Toliko torej pove turistični prospekt. V resnici pa nudi in hkrati obeta Rakitna več.

Pravijo, da je Rakitna edinstveno območje, kjer se stikata morsko in celinsko podnebje, čemur pripisujejo obilico ultravioletnih žarkov.

Ljubitelji sprehodov zlepa ne uspejo opraviti vseh »transverzalk«, ki se jim ponujajo v razne smeri. Na primer na Krim, v Cerknico, na Slivnico, Žilce itd.

Poleti pridejo na račun kopalci, ob prehodu poletja v jesen pa gobarji.

Sicer je težko zbrati na enem pladnju vse tisto, zavoljo česar privablja Rakitna ob sobotah in nedeljah, domala skozi vse leto, zmeraj več obiskovalcev. Žal pa ti iz leta v leto znova

Mercator

MERCATOR, AŠKERČEVA 3
PIJTE KAVO
MERCATOR

Na Rakitno autobus

PREBIVALCI RAKITNE ŽE NEKAJ LET ŽELIJO POGOSTEJŠE IN REDNEJŠE AVTOBUSNE ZVEZE Z LJUBLJANO.

Stvar je namreč v tem, da mnogi prebivalci hodijo v Podpeč in v Ljubljano vsak dan v službo, razen tega pa se na Rakitni neprestano razvija tudi turizem. Problem je postal še posebno pereč s prihodom banjaluških otrok v mladinsko klimatsko zdravilišče. Letos smo bili priča, da so starši naročili avtotaksije iz Ljubljane, nekateri pa so šli kar peš iz Podpeči do zdravilišča.

ugotavljajo, da v minulem času zanje ni bilo kaj prida storjenega.

Njega dni so znali Rakitničani svojim gostom povedati, da bodo dobili restavracijo, nekakšen hotel. Ob napovedanih obljubah so govorili o ustrežnejši cesti in še o marsičem, kar bi sodilo pod okrilje turističnega kraja.

Neveščnosti, ki so jih deležni avtomobilisti v zimskem času, so videti nepremagljive. Na ozko pluzeni cesti, kjer je pomankljivo urejen enosmerni promet, se ni moč srečavati. In ker se temu ne da izogniti, so takšna srečanja vselej tvegana in nemalokrat se končajo s trčenji. Namreč prav tistih, manj kot 9 km dolge, ozke, makadamske in vijugaste ceste od vasi Kamnik do Rakitne, je največja ovira, da ne postane Rakitna s svojimi prostranimi senošetmi in gozdovi, z vsem, kar prihajajo občudovat in uživati ljubitelji narave, »eldorado« pisanega razvedrila za meščane, ki mu pogosto pravimo tako suhoparno — rekreacija delovnih ljudi.

— ic

Berite Našo komuno

Semafor na križišču Cojsove ceste in Krakovskega nasipa

Križišče pri Sentjakobskem mostu na meji med našo občino in Centrom, zahteva postavitev semaforja ali pa vsaj stalno prisotnega miličnika. Stvar je v tem, da je iz Dolenske oziroma Primorske strani po Cojsovi cesti tak promet, da se je zlasti ob konicah ne da več prečkati. Pešci in avtomobilisti stoje ob mostu tudi po pet minut, da pridejo na drugo stran. S turistično sezono bo postalo to križišče še bolj prometno in še manj prehodno. Z nedavnim asfaltiranjem Trnovskega pristanišča in z gradnjo novih stanovanjskih in tovarniških poslopj, pa se bo okrepljen promet tudi z Brega proti Trnovemu. Z eno besedo, na tem križišču je semafor več kot potreben.

Murgle

Koristne naloge Sklada za pospeševanje kmetijstva

Skupščina občine Ljubljana Vič-Rudnik je na seji dne 4. decembra 1969 hkrati z obravnavanjem problematike razvoja družbenega in zasebnega sektorja kmetijstva na območju občine, sprejela in potrdila odlok o ustanovitvi sklada za pospeševanje kmetijstva. Ustanovitev tega sklada je realizacija enega izmed sklepov, ki jih je skupščina občine sprejela na priporočilo republiške skupščine v letu 1968, ko je razpravljala o družbeno-ekonomskem položaju kmetijstva v Sloveniji.

Novo ustanovljeni sklad je namreč prevzel delo in naloge dosedanjega sklada za pospeševanje živinoreje in razširil pospeševalno delo na preostale kmetijske stroke zasebnega sektorja kmetijstva. Zaradi dosežanj usmeritve kmetijske proizvodnje v občini, ki je pogojena na specifične naravne pogoje pretežnega kmetijskega dela območja občine preostane še nadalje osnovna naloga sklada za pospeševanje zasebnega sektorja kmetijstva pospeševanje živinorejske proizvodnje in sicer govedoreje (mleko in meso) manj pa prašičereje in konjereje.

V letu 1970 bo sklad razpolagal s 564.267 din:

— sredstva prenešana iz leta 1969	4.267 din
— dotok sredstev v letu 1970 od pavšalne odškodnine	200.000 din
— iz proračuna skupščine občine	360.000 din
Skupaj	564.267 din

S programom pospeševalnih del v zasebnem sektorju kmetijstva, ki sta ga izdelali kmetijski organizaciji Agrokombinat Barje in kmetijska zadruga Velike Lašče so s finančnim načrtom za leto 1970 razporejena razpoložljiva denarna sredstva na naslednje postavke:

1. Stroški umetnega in naravnega osemenjanja	264.000
--	---------

2. Nabava plemenjakov za prirodni pripust (biki, merjasci, žrebci)	20.000
3. Regresiranje obrestne mere	60.000
4. Regresiranje vzreje oziroma nabave kvalitetne plemenske živine	80.000
5. Efektivni stroški za strokovni kader (50:50) Agrokombinat Barje 2, KZ Velike Lašče 1)	82.000
6. Izobraževanje kmetov	10.000
7. Regresiranje rodovniške službe	20.000
8. Stroški izdelave ureditvenih programov z načrti	28.000
9. Manipulativni bančni stroški	267
Skupaj	564.267

Umetno osemenjanje na območju občine izvaja Veterinarska postaja Krim, ki osemi letno približno 5.500 plemenic, naravno pa se osemi z 4 licenciranimi biki od 300 — 400 plemenic letno. Stroški za osemenjeno plemenco znašajo 45 dinarjev. Lastniki plemenic plačujejo v letu 1970 pavšalno odškodnino v višini 35 dinarjev tako, da krije razliko (10 din) do dejanskih stroškov sklad iz proračunskih sredstev.

Zasebnim kmetovalcem, ki bodo najemali komercialne kredite za modernizacijo svojih kmetij (adaptacije, novogradnje gospodarskih poslopij, nakup plemenske živine in kmetijsko mehanizacijo) bo sklad regresiral obrestno mero nad 3 ali 4%. Pri skupinski nabavi mehanizacije (najmanj trije interese) pa bo sklad v celoti kriji obresti.

Pri nabavi kvalitetne plemenske živine bo sklad regresiral kmetovalcem predvidoma 2 dinarja za 1 kg žive teže. Prav tako pa bo regresiran rejec plemenske živine če bo za določen čas in pod posebnimi pogoji obdržal v reji plemensko žival. Kot pogoj za koriščenje sred-

stev iz sklada pa bo moral za-interesirani kmetovalec sodelovati (kooperirati) z eno od kmetijskih organizacij, ker so le-te zadolžene za uspešno in strokovno izvajanje pospeševalne službe na terenu.

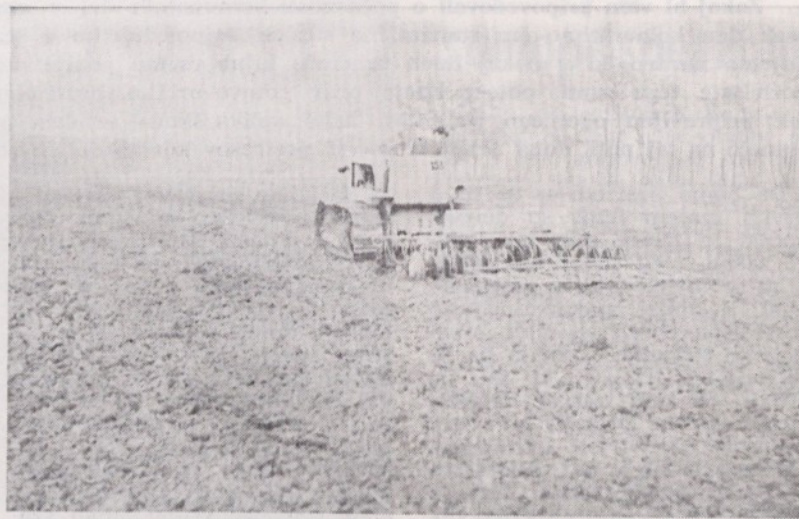
Za uspešnost izvajanja pospeševalne službe pri kmetijskih organizacijah je sklad iz svojih sredstev izločil del, kot učinkovite stroške za strokovni kader t.j. za pospeševalce (agronome) pri kmetijskih organizacijah. Pri AK Barju sta predvidena dva pospeševalca in sicer enega za predel Dolomitov, drugega pa za predel Iga in tretjega za območje KZ Velike Lašče. Sklad bo financiral predvidoma 50% učinkovitih stroškov za posameznega pospeševalca.

Zelo pomembna naloga pospeševalne službe je načrtno organiziranje izobraževanja kmetov v obliki seminarjev, strokovnih ekskurzij, demonstracij (predvsem kmetijske mehanizacije) in drugo.

Ker imajo kmetijske organizacije z rodovniško in selekcijsko službo posebno za A kontrolo zelo visoke stroške vodnja (144 din na 1 plemensko žival) bo sklad regresiral delovni organizaciji do 50% teh stroškov.

S programom pospeševalnih del bo sklad financiral del stroškov za izdelavo usmeritev razvojnih programov kmetij, ki morajo poleg proizvodnega programa po potrebi vsebovati gradbene načrte za gospodarska poslopja (novogradnje, adaptacije), silose, prevetravnice sena, črednike itd.

Financiranje posameznih pospeševalnih del v zasebnem sektorju kmetijstva bo potekalo preko kmetijskih organizacij, ki bodo pospeševalno delo operativno izvajale. Za financiranje tega programa pa bo upravni odbor sklada v tem času sprejel pravilnike in osnutke pogodb, ki določajo natančnejše kriterije koriščenja denarnih sredstev iz sklada za pospeševanje kmetijstva. P. T

Melioracijska dela

Ureditev razmer v živinoreji

Nenehno spreminjanje tržnih pogojev ter izreden porast cen klavnemu govedu in teletom, je narekovalo ukrepe, ki bi vodili k normalizaciji v živinorejski proizvodnji. Čreda živine v pitanju se manjša iz leta v leto, trenutne cene so dosegle takšno višino, da vodijo v pokol in v še nadaljnje zmanjševanje črede. Cene telet so na takem nivoju, da rejca silijo k prodaji namesto k privezovanju.

V zadnjem času smo priča preizkusom, da se le najdejo ustrezni ukrepi, ki bi vodili k normalizaciji. Najbolj se je tem prizadevanjem približal sporazum o odkupnih cenah govedi in maloprodajnih cenah mesa vseh kategorij. Vendar je zamisel, ki jo je pripravila gospodarska zbornica v obliki sporazuma, že na začetku naletela na zelo različen prijem. Ni malo tistih, ki odkrito nastopajo proti takim družbenim dogovorom, še naprej bi radi ribarili v kalnem. Poslovna morala je postavljena na preizkušnjo, kajti takrat bi morali delati tako kot smo se dogovorili. Res je, da so v sporazum nekatera neskladja kot npr. prenizka odkup-

na cena za 200 kg teleta, saj je v nasprotju z odkupnimi cenami telet. Vendar to ne zmanjšuje vrednosti sporazuma. Pridobitev za slovensko živinorejo predstavlja tudi ustanovitev stabilizacijskega sklada, ki ga predvideva predlagani sporazum. Sklad bi zbiral sredstva centralno od mobiliziranega kg mesa in iz drugih republiških sredstev. Prenehalo naj bi pitanje govedi in vzreja plemenskih telet in krav, saj nam prav telet za nadaljnje pitanje močno primanjkuje.

Sporazum je izpostavljen tudi veliki nevarnosti, da ga ne podpisše dve tretjini zainteresiranih in ne bo zaživel; vsa prizadevanja v tem primeru propadejo. Nadalje, če ne pride do podobnih družbenih dogovorov v sosednji Hrvatski, da bi prenehali hazardirati z živinorejo in cenami.

Sporazum bo usklajen z obstoječimi predpisi. Podpisniki sporazuma bodo izvolili tudi tako imenovan izvršilni odbor, ki bo imel nalogo vodenja in kontroliranja sporazuma. Kot garancija se zaradi spoštovanja in zavarovanja zahteva sporazuma menica, ki bo vnovčena, če se podpisniku dokaže prekršek. Sporazum mora preprečiti škodljivo divjanje cen v živinoreji, vendar ne sme ovirati oz. zavreti samoiniciative. Podpisniki dajejo na sporazum pripombe z namenom, da se odpravijo pomanjkljivosti, ki so se že pokazale. Sporazum bo brez dvoma treba dopoljevati.

inž. Lojze Habjan

Mala šola

Odkar je horjuljska Iskra ob začetku reforme odpustila del delavk, se je besedovanje okrog potrebnosti otroškega varstva uneslo. Nekdaj zaposlene matere so ostale doma in tako kar same rešile problem varstva. Vedno bolj pa stopa v ospredje problem male šole. Z redkimi izjemami jo obiskujejo vsi dolinski otroci. Dasi je prostor, v katerem je varstvo organizirano ogrevan in z dobrim kadrom, zavzemajo ti najmlajši šolarji prostore krajevne skupnosti, ki zaradi tega ne more delovati normalno. Ondotni prebivalci razmišljajo, da bo kmalu potrebna rešitev ali za malo šolo ali pa za krajevno skupnost.

TOVARNA ILIRIJA

Tovarno »Ilirija« Ljubljana, ki ima svoje obratne in upravne prostore na območju naše občine, smo obiskali zaradi dveh pomembnih razlogov: nedavno jo je obiskal predsednik republiške skupščine Sergej Kraigher, temu dogodku pa bo v kratkem sledil še drug dogodek, ki pa ni razveseljiv: direktor podjetja Miro Turk, ki je dvajset let uspešno deloval in mnogo prispeval k razvoju podjetja, odhaja v pokoj.

Vse to lahko strnemo v eno samo misel: oba dogodka nedvomno pomenita mejnik v razvoju tovarne. Sicer ima več kot šestdesetletno tradicijo, vendar je njen današnji obseg plod velikega prizadevanja vodstva, samoupravnih organov in delovnega kolektiva v zadnjih dveh desetletjih.

Prav iz nagovora, ki ga je direktor Miro Turk naslovil na predsednika Sergeja Kraigherja ob njegovem nedavnem obisku »Ilirije«, lahko najlepše povzamemo kratko zgodovino Ilirije.

Tudi to podjetje je bilo npr. še 1947. leta skromna obrtna delavnica s približno 28 delavci. Čez tri leta je že zmagalo geslo »Tovarne delavcem« in čutili je bilo prve premike. Tovarna je, še celo desetletje vodila nenehni boj za napredek. Na tej njeni poti jo je močno ovirala pomanjkljiva materialna baza. Značilnejši je čas 1959-60, ko so prva večja finančna sredstva botrovala novemu razvojnemu programu tovarne, nakupu zemljišča za poznejšo gradnjo pre potrebnih prostorov, skladišč,

obratnih prostorov itd. Sledila je odobritev investicijskega programa za razdobje 1961—1965. A že od leta 1960 in vse do danes je rasla realizacija tovarne povprečno za 20% na leto! In leta 1968, ko je delovni kolektiv praznoval šestdesetletnico obstoja tovarne, je na njenem nekdanjem dvorišču že stala nova industrijska zgradba, ki ima 6.000 kvadratnih metrov delovnih površin.

Naslednje leto se »Ilirija« seli iz barak in pritličnih zgradb. To pomeni demontažo, prenašanje in montažo vsega strojnega parka, posebno organizacijo dela v novih, sicer mnogo lepših pogojih, spremembe tu in tam, Skratka: to pomeni nov impulz v življenju tovarne, ki je zadihala v novi, zdravi razsežnosti.

In med uspehe minulega leta lahko kratko navedemo nekaj značilnih podatkov:

— to leto je znašal celotni dohodek nad 6 in pol milijarde starih dinarjev oz. skoraj šest milijard neto realizacije;

— izvoz (neto) je znašal 541.000.000 st. din in je bil za 58% večji kot leta 1968;

— število zaposlenih se je povečalo od 312 na 410 zaposlenih, ali za 30%;

— mesečni čisti osebni dohodek je porasel v povprečju od 132.000 na 143.000 st. din mesečno ali za 8%;

— čisti dobiček podjetja je lani znašal 1 milijardo 460 milijonov, kar je tudi najvišji dohodek od obstoja tovarne do danes;

— podjetje namenja več kot polovico sredstev skladom. Ta-

ko znaša razmerje napram osebnim dohodkom 59:41 v korist skladov;

— tovarna je povečala osnovna sredstva za 1 milijardo 433 milijonov starih din.

To je kratka zgodovina tovarne »Ilirija« in njenih uspehov v zadnjih dveh desetletjih.

V prvi vrsti so to kemični proizvodi za široko potrošnjo, parketne paste, sveče, razne vrste čistilnih sredstev in podobno.

V drugo skupino proizvodov sodijo izdelki kozmetike.

Tretja njena dejavnost je še zelo nova. Ilirija je prva v Jugoslaviji začela izdelovati perike v raznih barvnih odtenkih, ki jih izdeluje v sodelovanju z znanim svetovnim proizvajalcem firmo »Herzig« iz Schwetzingena. Tudi to proizvodno področje — kot tudi druga — ustvarja velik del dohodkov, ki smo jih omenili v začetku.

Zal pa na sredi poti, na sredi strmega vzpona uspehov delovnega kolektiva Ilirija zapušča delovno torišče njihov dolgoletni direktor, Miro Turk. Veder, poln življenjske moči, bo izpustil iz rok trdne niti, s katerimi je pomagal tkati prihodnost Ilirije. Kako mu je pri srcu? Nismo ga vprašali, da bi mu ne bilo težko. In kaj meni delovni kolektiv? To je drugo vprašanje. Menimo, da je Miro Turk napravil toliko, da ni merala, ki bi to zmoglo oceniti.

Delovnemu kolektivu čestitamo k uspehom, Miru pa vse najboljše in najlepše na novih poteh in še mnogo uspehov!

Občan pri vseljudski obrambi

Te dni so bile po vsej Sloveniji velike jubilejne svečanosti ob zmagi nad fašizmom, ki je terjala tudi od malega slovenskega naroda velikanske žrtve. Ramo ob rami z jugoslovanskimi narodi tudi Slovenci s ponosom ugotavljamo, da je bil naš prispevek v zmagi nad fašizmom velikanski; prav tako je revolucionarna preobrazba pri graditvi socializma zajela sleherno slovensko vas in mesto.

Na žalost vse te naše pridobitve ogroža vse večja agresivnost velesil, saj nam bližnji Vzhod, Vietnam, Kambodža in tudi Češkoslovaška to z vsakim dnem bolj potrjujejo. Zato ni dovolj, da uživamo sadove zmage nad fašizmom in sadove, ki jih nam daje naš samoupravni socialistični sistem, marveč je treba storiti vse, da bo zmaga nad fašizmom trajen sad naših narodov in da bo šel razvoj našega samoupravnega socializma neovirano naprej. Prav zato nam daje naš koncept vseljudske obrambe jamstvo, da bomo te pridobitve ohranili našim mladim generacijam.

Dobre dve leti Socialistična zveza mesta Ljubljane sistematično razvija zavest in organizacijsko pripravljenost občanov za sodelovanje v narodno obrambnih pripravah. Uspehi tega dela niso izostali. Na raznih organizacijskih sestankih, seminarjih in razpravah z vsemi prizadetimi družbenimi organizacijami smo prišli tako daleč, da je večina občanov že sprejela naloge, ki izvirajo iz vseljudske obrambe kot svojo dolžnost, patriotsko in socialistično dolžnost.

Na enem od seminarjev v Ljubljani so prišli udeleženci tega seminarja do naslednjih zaključkov:

● **Nadaljnji razvoj vseljudske obrambne dejavnosti je tako pomemben, da zahteva stalno in neprekinjeno spremljanje, aktivnost in odgovornost vseh družbenopolitičnih in samoupravnih dejavnikov v mestu.** Ugotavlja se, da je treba skrbeti tudi za organizirano, strokovno delo v krajevni samoupravi, ker mnogih odgovornih opravil ni mogoče opravljati le s prostovoljnimi močmi. Vodstva ljubljanske organizacije SZDL na vseh ravneh, posebno v krajevnih organizacijah, naj zato skupno s svetom za narodno obrambo pri mestni skupščini in z vodstvi KS poskrbe za ustrezne kadre in finančna sredstva.

● **Vodstva organizacij SZDL in KS naj se še bolj učinkovito zavzemajo za razvoj samouprave v stanovanjskih hišah, ki jo je mogoče razviti ne samo v okviru ureditve vseljudskega obrambnega koncepta, marveč je hkrati tudi pomembna oblika za urejanje medčloveških sosedskih odnosov.** Treba je storiti vse, da se ta aktivnost razvije, pri čemer imajo veliko odgovornosti tudi stanovanjska podjetja v Ljubljani.

● **Taka krajevna skupnost kot samoupravna skupnost ob**

čanov ima posebne interese pri organiziranju in izvajanju priprav za varstvo občanov pred elementarnimi nesrečami in v vojni. Ta skrb krajevnih skupnosti je tem pomembnejša, ker so življenjski in drugi interesi občanov v takšnih pogojih posebno ogroženi. Zato naj vsaka KS v skladu s pogoji in razmerami prilagodi svojo organizacijo zaščite in obrambe.

Da bi lahko KS omenjenim zahtevam zadostila, je potrebno, da ustanovi svet krajevnih skupnosti posebno komisijo — od-

Ekipa prve pomoči krajevnih skupnosti Milan Česnik hiti proti zbirališču

bor za narodno obrambo, ki bo skrbel za uresničevanje politike in vseh drugih obrambnih priprav na območju KS.

● **Za operativno izvajanje nalog zaščite ljudi in premoženja je nujno, da vse krajevnih skupnosti, ki niso še do sedaj iz kakršnihkoli vzrokov ustanovile štabe, vodstva in enote civilne zaščite, to nalogo uresničijo čimprej.** Za štab civilne zaščite je treba izdelati načrt po navodilih upravnega organa za narodno obrambo v mestu. Povsod, kjerkoli je to mogoče, naj gasilsko tehnično enoto sestavljajo okrepljena prostovoljna gasilska društva. Treba je povsod zagotoviti izvajanje zakonskih določil in določil mestnega odloka o organizaciji CZ, oziroma zaščito ljudi in premoženja od vsakršnih nevarnosti.

● **Krajevne skupnosti v ožjem mestnem območju bi se morale aktivneje vključiti v priprave za organizacijo hišne civilne zaščite, posebej v tistih stanovanjskih hišah, ki niso v upravljanju stanovanjskih podjetij.** Organizacijo civilne zaščite je treba izpeljati tako, da se bo vsak občan čutil varnega.

● **Posebna skrb vodstev krajevnih skupnosti in vodstev civilne zaščite je skrb za vzdrževanje opreme enot in služb civilne zaščite.** Zato je treba zagotoviti prostorna in varna skladišča. Primerni so gasilski domovi, ki naj naj se jih ustrezno izkoristi.

Nabava opreme za enote civilne zaščite bo tudi v bodoče enotna za vse mesto in sicer preko upravnega organa za narodno obrambo. Ta oprema se bo dostavljala krajevnim skupnostim v skrb in uporabo.

● **Vzgojno-izobraževalna dejavnost in praktična priprava prebivalstva na obrambo mora biti vsakodnevna skrb vodstev KS, sveta KS, odborov za narodno obrambo ter vseh družbenopolitičnih dejavnikov v KS.** Ta naloga se postavlja pred krajevne skupnosti tudi z odlokom o določitvi števila učnih ur za člane enot in nerazvrščeno prebivalstvo.

Ni dovolj, da občan samo sprejema koncept vseljudske obrambe, marveč mora tudi vedeti, kakšno je njegovo mesto v tej organizaciji. Zato si mora potrebno strokovno in vojaško izobrazbo pridobivati v vsakdanjem življenju. Prav gotovo si nihče od nas vojne ne želi, toda, ker je že marsikje prisotna nihče ne ve, kdaj se njeni valovi razležejo tudi v našo deželo. Zato je prav, da se v mirnem času temeljito pripravimo tudi na take možnosti. Zato bo naša pripravljenost najmočnejši činitelj, da si bo morebitni napadalec dobro premislil, preden bi se lotil kakršnihkoli avantur na naš račun.

Ignac Voljč

Poslanska pisarna brez poslancev

Poslanske pisarne so brez dvoma velika pridobitev pri poglobljanju stikov med poslanci in volivci, medsebojni izmenjavi mnenj, posredovanju informacij itd. Princip dela poslanske pisarne je ugoden predvsem za poslance, ki jim ni potrebno obiskovati širšega terena, hkrati pa pridobijo enotna stališča in sliko terena kot pomoč za njihovo nadaljnje delo. Delo poslanske pisarne vodi, izbira teme in koordinira Socialistična zveza.

Poslanska pisarna 24/4-1970 naj bi, oziroma je obravnavala problematiko kmetijstva. Tema je bila dobro izbrana in čeravno sovpada v obdobje širokih razprav od republiških do zveznih nivojev oziroma 13. seje ZKS do razprav v zvezni skupščini. V zadnjem obdobju smo pričali sprejemanju nekaterih predlogov, ki naj bi pomagali uspešno urediti obstoječe stanje v kmetijstvu — od nelikvidnosti, pomanjkanja mesa, oziroma živine, kreditiranja itd. Zamisel je bila dobra, udeležba ugodna, saj so se je udeležili zainteresirani kmetovalci, člani IO SZDL, ustrezne občinske službe, samo poslancev ni bilo, dasiravno je bila ravno njim namenjena, da bi tako lahko uspešneje nastopili v skupnih priazdevanjih.

Res je, nekateri tovariši poslanci so se opravičili, drugi pa niti to ne.

Razprava je bila dobra, ugotovitve verjetno točne, obtožbe nič prizanesljive. Kmetje so povedali, da se ne smemo čuditi, če je kmetijstvo tako kot je, da se že iz odnosa do današnje poslanske pisarne vidi, kako se rešujejo vprašanja, ki bi jih nikakor ne smeli podcenjevati in da se verjetno na podoben način tako omalovažujoče rešujejo

kmetijska vprašanja tudi na ostalih nivojih. Saj niti nimamo ustreznega organa za vprašanja, s katerimi se v državi ukvarja več kot polovica vsega prebivalstva, v Sloveniji ca 40% in v občini nad 30%. Prizadevanj za intenzivno rešitev kmetijskih vprašanj smo imeli v preteklosti veliko, vendar ta prizadevanja niso bila organizirana, koordinirana, usklajena s širšim krogom prizadetih in zainteresiranih faktorjev, temveč plod posameznih organov, forumov, grupacij ter posameznikov in kot taka že na začetku obsojena na neuspeh. Prisotni so potrdili predlog sporazuma o odkupnih cenah živine in maloprodajnih cenah mesa. Menili so, da bi bilo potrebno podobne sporazume napraviti še za mleko, prašiče, svinje in poljedelske kulture. Vemo, da trenutno preživljajo veliko krizo proizvajalci sadja in da bodo letošnje izgube pri sadju prešle v milijardo.

Kmetom manjka ustrežna organizacija, ki bi jim omogočila napredek v proizvodnji in standardu, hkrati imela razvito samoupravljanje, tako da bi se kmetje res našli v njej. Po ukinitvi kmetijskih zadrug je tu nastala očitna praznina. Nadaljnja prizadevanja naj bi bila usmerjena v preprečitev rasti cen kmetijskih mehanizacij in reprodukcijskemu materialu.

Napredka si ne moremo zamisljati brez ustreznega sistema kreditiranja. Tudi občinski skladi za kmetijstvo v tej smeri lahko bistveno pripomorejo. Blagovna proizvodnja zahteva stalen in stabilen trg. V svetu postaja prodaja večji problem

Nadomestne volitve

Občinska volilna komisija za volitve odbornikov občinske skupščine v občini Ljubljana-Vič-Rudnik podaja na podlagi 101. člena zakona o volitvah odbornikov občinskih skupščin

POROČILO

o izidu nadomestnih volitev odbornikov zborna delovnih skupnosti občine Ljubljana-Vič-Rudnik, ki so bile dne 8. aprila 1970.

Za odbornika zborna delovnih skupnosti občinske skupščine so kandidirali in bili voljeni naslednji kandidati:

— v 6. volilni enoti — Savske elektrarne, v kateri se voli en odbornik, so bili trije kandidati, in sicer: Aleksander Živko, ki je dobil 112 glasov; Justin Ing. Vivod, ki je dobil 91 glasov; Ambrož Koritnik, ki je dobil 99 glasov.

V volilni enoti je vpisanih 369 delovnih ljudi, neveljavnih glasovnic je bilo 7.

Za odbornika je bil izvoljen Aleksander Živko.

— v 34. volilni enoti — Nuklearni inštitut Jožef Stefan, v kateri se voli en odbornik, je bil en kandidat, in sicer: Cveto dr. Klofutur, ki je dobil 294 glasov. V volilni enoti je vpisanih 306 delovnih ljudi. Neveljavnih glasovnic je bilo 12.

Za odbornika je bil izvoljen Cveto dr. KLOFUTAR.

NADOMESTNE VOLITVE

POROČILO IN PREDLOG mandatno imunitetne komisije zborna delovnih skupnosti skupščine občine

Mandatno imunitetna komisija zborna delovnih skupnosti skupščine občine Ljubljana-Vič-Rudnik je prejela vlogi odbornikov zborna delovnih skupnosti, Vekoslava Drašlerja ter Franca inž. Banovca za razrešitev, ki se zaposlujeta izven območja občine in zaradi ukinitve volilne enote ob likvidaciji gradbenega podjetja Tehnograd.

Mandatno imunitetna komisija zborna delovnih skupnosti je obe odpovedi mandatov obravnavala na seji dne 6. maja 1970 in ob upoštevanju objektivnih razlogov sprejela sklep, da skupščini oziroma zboru delovnih skupnosti predlaga razrešitev odborniških dožnost in sprejem odpovedi mandatov.

Glede na to, da so 11. volilno enoto zborna delovnih skupnosti sestavljali izključno delovni ljudje likvidiranega gradbenega podjetja Tehnograd, ta volilna enota v celoti odpade. Zbor delovnih skupnosti ima v naprej le še 39 odbornikov oz. 39 volilnih enot.

V 2. volilni enoti zborna delovnih skupnosti pa mandatno imunitetna komisija predlaga razpis nadomestnih volitev in v ta namen tudi sprejem predloga odloka o razpisu nadomestnih volitev.

Na podlagi 114. člena zakona o volitvah odbornikov občinske skupščine razpisuje ODLOK o razpisu nadomestnih volitev.

Razpišejo se nadomestne volitve v zbor delovnih skupnosti skupščine občine Ljubljana-Vič-Rudnik v volilni enoti št. 2, ki obsega delovne ljudi v naslednjih delovnih organizacijah:

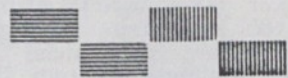
KIP, keramika in pečarstvo, Ljubljana, Opekarska 13; poslovalnica Šumi, Ljubljana, Cesta v Mestni log 5; Mesoprod Stična, poslovalnica Ljubljana, Karunova 5; KG Škofja Loka, poslovalnica Pred konjušnico in Krakovski nasip; Pekarna Center, poslovalnica Ljubljana, Eipprova 17; TP Tobak, poslovalnica Opekarska 12 in Koseskega 25; LTH Škofja Loka, komercial. tehnični biro, Ljubljana, Krakovski nasip 2; Gostilna Trnovo, Ljubljana, Pred konjušnico 4; Kovinoservis, Ljubljana, Kladezna 19; TP Hrana, poslovalnica Eipprova 19 in Pred konjušnico 4; Mizarstvo Trnovo, Ljubljana, Trnovski pristan 20/a; Čevljarstvo Mivka, Ljubljana, Mivka 25; Obrtni servis Trnovo, Ljubljana, Opekarska 31; Inštitut za ekonomska raziskovanja, Ljubljana, Gorupova 7; Poljoprivredna zadruga Vis, poslovalnica Komiza, Ljubljana, Starotova 20; Dinos, odkupna postaja Ljubljana, Kolezijska 22; Reklamservis, skladišče Ljubljana, Koseskega 25; zasebni obrtniki in gostinci z območja krajevnih skupnosti Kolezija.

Nadomestne volitve v 2. volilni enoti zborna delovnih skupnosti se razpišejo, ker je prenehal mandat odborniku zborna delovnih skupnosti Vekoslavu Drašlerju, ki je bil izvoljen v tej volilni enoti.

Nadomestne volitve bodo v sredo, 24. junija 1970.

Ta odlok začne veljati takoj in se objavi v uradnem listu SRS ter na območju volilne enote št. 2.

Ljubljanske opekarne

LJUBLJANA
Cesta na vrhovce

izdelujejo vse vrste opečnih izdelkov.

Vse informacije daje prodajni oddelek tel. 61-965 ali 61-805.

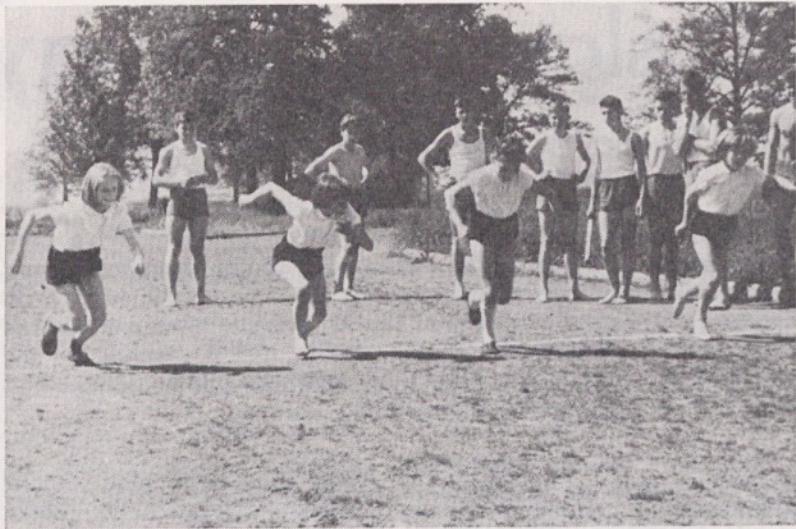
kot proizvodnja. Tega se moramo tudi mi zavedati, zato velja posvetiti trgu notranjemu kakor tudi zunanjemu vso pozornost. Tu vsako eksperimentiranje odpade.

To je le nekaj povzetkov iz razprave prisotnih, ki se v vsakodnevem življenju srečujejo s problemi potrebnimi rešitve in ki bi poslancem še kako koristile.

ing. Lojze Habjan

Akcija gasilske ekipe v sklopu civilne zaščite v KS Krim-Rudnik

Start

Zadnji metri

Če se v šoli ne ogrejejo za šport, ne bodo najbrž športniki nikoli

Šolska športna društva — osnova za poznejše telesnovzgojno udejstvovanje

Šolska športna društva so oblika telesnokulturne dejavnosti med šolsko mladino. Njihova naloga je mogočiti čim večjemu številu mladine telesnovzgojno dejavnost in dopolniti program redne šolske telesne vzgoje.

Tako pomembne naloge pa zahtevajo, da si prizadevajo vključiti v svoje vrste čimveč Dolske mladine. Da se omogoči ŠSD vse pogoje za njegovo uspešno delovanje, je zadolžena šola. Ker pa pomeni tako društvo več kot samo interesno dejavnost šole, je za njeno delovanje zainteresirana tudi širša družbena skupnost, predvsem občinska zveza za telesno kulturo.

Občinska zveza za telesno kulturo se zaveda pomembnosti ŠSD, predvsem tega, da se bodo mladi, ki jim je postala telesna vzgoja potreba, po zaključku šolanja vključevali v telesnovzgojne organizacije.

Sodelovanje ObZTK pa je predvsem v pomoči pri izvajanju strokovnega dela (organizacija tekmovanj, trenerji) in v stimuliranju strokovnih kadrov. Mlade najbolj privlači merjenje sil. Zato ObZTK podpira prizadevanja v tej smeri.

a) Sodeluje pri stimuliranju učiteljev telesne vzgoje za vodenje športnih krožkov.

b) Organizira občinska tekmovanja v športnih panogah, ki jih goje v ŠSD.

ObZTK stimulira delo v naslednjih športnih krožkih: košarka, roket, mali nogomet, namizni tenis, orodna telovadba.

V vsaki skupini mora biti na vadbeni uri najmanj 10 udeležencev. Predvideva se, da ima lahko en krožek tedensko največ tri vadbene ure, poleg morebitnih tekem. Vsi športni krožki morajo imeti delovni značaj. Strokovni vodja uči in izpopolnjuje udeležence v neki športni panogi, s tem pa jih privzgaja veselje in voljo do organiziranega dela.

Občinska tekmovanja za šole organiziramo v vseh športnih panogah za katere se dogovorimo s predavatelji telesne vzgoje na njihovem aktivu. Sodelovanje s predavatelji telesne vzgoje z ObZTK je zelo uspešno saj organizacijo občinskih tekmovanj skoraj v celoti izvedejo sami.

SREČANJE MLADIH PEVCEV

Sredi maja je občinska Zveza kulturno prosvetnih organizacij pripravila tradicionalno srečanje mladih pevcev z osnovnih šol v naši občini, ki je bilo tokrat posvečeno 25-letnici osvoboditve.

Na tem srečanju, ki je bilo 13. in 14. maja v festivalni dvorani v Ljubljani, je sodelovalo 7 otroških in 11 mladinskih pevskega zborov. Na obeh koncertih je sodelovalo več kot 1000 mladih pevcev.

B. M.

Vzgajajmo zdrave in odporne ljudi

Občinska zveza za telesno kulturo (ObZTK) si že vrsto let prizadeva, da z najbolj smotno in načrtno delitvijo sredstev omogoča društvom in klubom čim večjo športno dejavnost, predvsem množičnost. Vendar sredstva nikakor ne zadostajo potrebam društev za redno delovanje, kaj šele za gradnjo novih objektov. Do sedaj smo dajali dotacije za investicije samo društvom in klubom in to le za začetne gradnje ali participacijo v najnujnejših in najgospodarnejših primerih.

Naj omenimo naše najbolj problematično društvo — veslaški klub Savica, kjer stari in dragoceni objekti propadajo. ObZTK nima dovolj sredstev, da bi lahko obnovila ali vsaj zaščitila propadajoče objekte. Prav tako je z rekviziti, saj je nakup čolnov za naše zmogljivosti neuresničljiv.

Da bi se lahko bolj neposredno seznanili s problematiko telesno-vzgojnih organizacij, ki jih vključuje ObZTK, smo obiskali nekatere njihove predstavnik, ljudi, ki žive za telesno vzgojo, ki doživljajo probleme društev in klubov kot svoje in ki večino svojega prostega časa vložijo v delo z mladino ter se trudijo, da bi ji približali telesno vzgojo tako, da bi začutila željo in potrebo po rednem ukvarjanju s športom.

TVD partizan Trnovo — razgovor s predsednikom društva Božidarjem Keršnikom:

Do nedavnega v ljubljanskem predmestju, v Trnovem ni bilo novogradenj. Ta del Ljubljane je bil naseljen predvsem s starejšimi ljudmi; mladine, ki bi redno telovadila ni bilo. Zato lahko trdim, da je število članov glede na objekt in razmeroma obsežen kompleks (Trnovo, Krakovo, Mestni log), ki ga naše društvo pokriva, prenizko.

Drugi činitelj, ki zmanjšuje število članov, je morda nerazumevanje staršev za športno udejstvovanje njihovih otrok. Ne le, da niso znali že v otroštvu vzbuditi pri otrocih zanimanja in ljubezni do telesne vzgoje, marveč se mnogokrat celo zgodi, da jim sodelovanje v TVD Partizan celo prepovedujejo. Morda zaradi razmeroma pozne ure, zaradi slabih uspehov v šoli itd. In nato šolska športna društva: Otroci morajo telovaditi, naj bo to kjerkoli, toda obstajati bi moral »dogovor o razdelitvi« otrok, če lahko uporabim to besedo. Morda naj bi se otroci do 12 let ali do konca šoloobvezne dobe vključevali v šolska športna društva, predšolski, ki niso še nikjer organizirani in starejši pa v TVD Partizan.

Razumljivo je, da se bodo šolarji hitreje in bolj množično odzvali klicu telesnovzgojnega učitelja v šoli.

Položaj se je precej zboljšal z naselitvijo novih prebivalcev.

Strokovne vaditelje skušamo vzgojiti iz svojih vrst, delno je to še povojna generacija, novih mlajših pa žal ni. Skušamo si pomagati tako, da smo nekaj prostorov preuredili v stanovanja, ki jih oddajamo študentom visoke šole za telesno kulturo, ki potem delajo z mladino. Večina teh pa ne najde stika z otroki. Ne znajo jim prikazati telesne vzgoje na privlačen način. Komercializacija sili na vsa področja, plačevanje kadrov pa terja sredstva in če bi jih odmerili več v ta namen, bi nam zmanjkalo za vzdrževanje objektov.

V bodoče bo treba poskrbeti za strokovno usposabljanje kadrov, za znanstveno obdelavo problemov telesne vzgoje, za nek razumen pristop k tej stvari. Že danes otroci ne znajo ho-

diti, hrbtenice so ukrivljene, so šibke konstitucije itd. Tega je kriv splošen dvig standarda, predvsem motorizacija. Telesni vzgoji se posveča veliko premalo pozornosti.

TVD PARTIZAN Vič — razgovor s tajnikom društva Jožetom Hvalutom

»Tudi pri nas ni pravega obiska. Mladina, tista, ki pride, se ukvarja bolj s športnimi igrami, splošno vadbo pa zanemarija. Star sem že 76 let, vendar še vedno aktivno telovadim, mladi pa danes že pri 18. letih prenehajo, češ, da se jim je telesna vzgoja uprla. Toda, če bi bili poprej dobro utrjeni, bi jim naporji ne delali toliko težav.

Poseben problem so kadri. Zelo nam primanjkuje strokovno usposobljenih vaditeljev, posebno za gimnastiko. ŠSD nam res odvzamejo precej članov, predvsem podmladka, saj so redki, ki se udeležujejo v obeh društvih. Toda zame je pomembno, da se otroci ukvarjajo s športom, da telovadijo, pa naj bo to kjerkoli. Pomembno je, da jih vzgojimo v zdrave in odporne ljudi.«

Športno društvo Svoboda — pogovor s predsednikom društva Adijem Ostercem.

»Sredstev nam primanjkuje na vseh področjih. Ni denarja za opremo, za trenerje, za oskrbovanje objekta. Posledica tega je manjša zmogljivost sprejemanja novih članov, interesentov je namreč veliko. Kljub temu vsako nedeljo tekmujemo štiri ekipe, ki navzlic razmeroma neugodnim pogojem dosegajo odlične rezultate. Naj omenim še to, da budno pazimo na vedenje svojih članov, predvsem mladine.«

PK Ljubljana — pogovor s trenerjem Mitjem Prešerjem.

»Pred tremi leti je naš plavalni klub dosegel višek v svojem delovanju kot dvakratni državni prvak. Glavna vzroka današnjega stanja sta pomanjkanje strokovnjakov in prostorov za zimsko vadbo. Tudi poleti niso pogoji idealni, saj je bazen zaseden od 10.—18. ure. Tako ni prostora za množičnost; le-ta pa je predpogoj za doseg boljših rezultatov. V preteklem obdobju smo posvečali premalo pozornosti mlajšim tako, da je nastala že nekakšna vrzel med tekmovalci, toda danes se stanje izboljšuje. Velik napredek opažamo predvsem pri podmladku. Dokler pa v Ljubljani ne bo zimskega bazena, je iluzorno misliti na še višjo kvaliteto.

Plavanje je specifično mladinski šport, saj predstavljajo mladinci in pionirji 90% vsega članstva, starejših skoraj ni. Prednost plavalnega športa je toliko bolj pomembna, ker daje poleg biološko zdravstvenega činitelja velik poudarek tudi vzgoji.«

Ljubljansko brogarsko društvo — Kajak-kanu klub — pogovor s članom društva ing. Janezom Svetličem.

»Klub je organizacijsko močan, številčnost je razmeroma visoka. Pri tem gre v veliki meri za rekreativne in častne članke. Aktivnih članov je razmeroma malo, kljub temu, da vsako leto priredimo nekaj tečajev za začetnike. V začetku je navadno veliko prijaviteljev, posebno šolske mladine, pozneje jih veliko odpade. Morda je kriva lokacija. Klubski prostor je namreč precej odmaknjen, dejavnost sama pa premalo popularizirana. Zato nimamo neke široke osnove v podmladku, vendar lahko rečem, da se od leta 1950 pojavlja skupina zelo dobrih tekmovalcev, ki se stalno obnavlja.

Naslednji problem, ki je povezan s prejšnjim, je plovni park. Colni so zelo dragi, na drugi strani pa se hitro uničijo. Tako je tudi pomanjkanje čolnov eden od vzrokov, da toliko začetnikov kmalu odpade. Individualnost športa onemogoča medsebojno posojanje rekvizitov. Posebno mlajši ne pridejo hitro do lastne opreme. Vse to jih destimulira ter nehalo obiskovati tečaje in sploh zahajati v klubski prostor. Problemi s finančnimi sredstvi obstajajo seveda tudi pri nas. Večina tekmovalcev živi v slabih gmotnih razmerah in zmorejo le minimalne prispevke k svoji opremi, stroškom tekmovanj, prevoza itd. Položaj se bo še bolj zaostрил, če bomo hoteli slediti razvoju tega športa in napredku v drugih, predvsem v inozemskih klubih ter ohraniti mesto oziroma položaj, ki smo si ga pridobili v svetu.

Isto je s strokovnim kadrom. Amaterstvo pri trenerjih je danes preživeto. Pri resnejših pripravah smo bili prisiljeni najeti tuje strokovnjake, ki so po nekaj tednov redno trenirali naše tekmovalce, sicer pa se poslužujemo domačih amaterskih trenerjev, ki so člani našega kluba.«

SIRITE

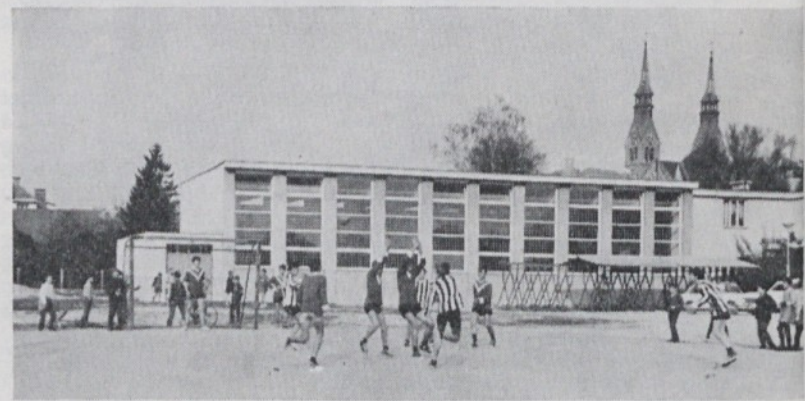
NASO KOMUNO

ČESTITKE

Naše uredništvo je prejelo od naših bravcev dvojico čestitk s prošnjo, da jih objavimo. Čeprav ob ustanavljanju lista niti pomislili nismo, da bi naš list lahko objavljaj tudi oglase, smo se vendarle odločili, da poskusimo. Oglase lahko pošiljate na naslov našega uredništva: Naša komuna — Trg Mladinskih delovnih brigad 7.

So brezplačne! Janezu Jurančiču iz Tržaške ceste čestitajo k rojstnemu dnevu mamica, očka in sestra.

Jožetu Drobničju — Dolenjska cesta — čestitke za obletnico poroke. — Brat Franci.

Trnovsko šolsko športno društvo

Mile Pavlin piše zgodovino dolomitskih odredov

Med slovenskimi partizanskimi odredi ima »Dolomitski odred« posebnost. Predstavljamo si sami razmere na območju, kjer je leta 1942 deloval:

Od Sentvida, mimo Toškega čela in Katarine in dalje, proti Rovtam je bila utrjena razmejitvena črta med italijanskim in nemškimi zasedbenim območjem. Zgradili so jo leta 1942, pri tem pa se niso preveč natančno ozirali na razmejitveno črto, marveč bolj na taktične razmere. Znano je, da je največkrat potekala po dolinah, tako da so tako eno kot drugo stran lahko obstreljevali z okoliških vzpetin. Drugače pa so najmanj 50 metrov daleč z obeh strani izsekali drevje in grmovje, sredi tega pasu so postavili žične ovire, včasih večvrstne in tudi po nekaj metrov visoke. Vse povsod je viselo ali bilo zakopanih v zemljo na tisoče ročnih granat, povezanih z žicami. Nepredviden korak je stal človeka življenje. Na važnejših dohodih so vkopali protipehotne mine, razvpite »muštafarice«.

Ob bivši jugoslovansko-italijanski državni meji sta obe državi gradili zadnja leta pred vojno vsaka svojo obrambno črto. Utrdbe so stale na vzpetinah in med partizansko vojno je oboje lahko koristil sovražnik ter tako zaprl vse prehode na Primorsko.

Ljubljana je bila ograjena z bodečo žico in obdana z bunkerji, v njej je bila več tisoč mož številna garnizija. Med Ljubljano in Postojno je potekala za silo Osi življenjsko važna stratiška železnica, po kateri je Italija dobivala petrolej iz Romunije in hrano iz Madžarske in pošiljala svoje vojake na vzhodno bojišče, na Balkan in celo v Afriko. Zato je bila ta proga močno zastražena. Vzporedno z železnico je potekala prav tako pomembna cesta Ljubljana—Trst. Barje, velika ravnica med Ljubljano in Vrhniko, z gostimi cestami in Ljubljano, je bila prav tako ovira, čez katero so se partizani spričo sovražnikove premoči težko prebijali. Malo dlje proti jugu pa je bilo Planinsko polje, prav tako nevarno.

Če k temu dodamo, da je bilo to območje podobno tenkemu pasu, presekanem z dolinami in cestami, bo slika še bolj jasna. Marsikje so italijanski vojaki z ognjem iz mitraljezov iz strelnih lin svojih postojank lahko obstreljevali celotna območja vse do razmejitvene črte, da o obstreljevanju z minometi in topovi niti ne govorimo. Partizanska taborišča so bila tako blizu okupatorskih postojank in cest, da so včasih iz njih lahko streljali. Zato so bila

Predsednik ZRVS Ivo Starin izročaja ob občinskem prazniku 27. aprila odlikovanje Jožetu Modicu — kot enemu izmed zaslužnih članov organizacije

navadno vsa taborišča utrjena z okopi. Partizani so tudi pozimi 1942 in 1943 taborili po gozdovih.

Bližina Ljubljane in strateške železnice Ljubljana—Trst pa nista bila edina razloga za delovanje Dolomitskega odreda. Dolomiti so bili tudi nekakšno križišče partizanskih poti proti Gorenjski, Dolenjski, Notranjski in Primorski. Zato je bilo v Dolomitih pozimi 1942 na 1943 celotno vodstvo našega narodnoosvobodilnega gibanja.

Preko Dolomitov so prišli v Ljubljano že leta 1941 preživeli borci Rašiške čete. Konec leta je bila na Samotorici »Jagrova četa«. Ko je ta odšla v Šercerjev polbataljon, je kmalu tam nastala nova četa. Kasneje je deloval na tem območju 4. bataljon Krimskega odreda, iz katerega je junija 1942 nastal »Dolomitski odred«. Proti koncu 1942 se je zaradi različnih vzrokov, tudi zaradi sektaških napak, v Dolomitih precej razbhotila »bela garda«. Njen pritisk je proti spomladi postajal vedno hujši in 19. aprila 1943 je prišlo do katastrofe v Belški grapi. Po tej se je odred umaknil na Notranjsko, kjer so ga razdelili po brigadah. Mnogi borci in funkcionarji so prevzeli odgovorne vojaške in politične naloge, saj so imeli za seboj izkušnje iz hudih, toda uspešnih bojev v neprimerno težjih razmerah kot so bile drugje.

Zaradi važnosti Dolomitov je bil konec septembra 1943 znova ustanovljen »Dolomitski odred«, ki je imel kar štiri bataljone. Opravil je mobilizacijo, nato pa so ga oktobra spet razpustili in razdelili borce po brigadah 9. korpusa.

Februarja 1944 je bil iz enakih razlogov kot dvakrat poprej že tretjič ustanovljen »Dolomitski odred«. Ukinili so ga decembra istega leta. Zadrževal se je v glavnem le jugozahodno od Logatca, saj so bili drugi predeli Dolomitov tedaj pod temeljitim domobranskim nadzorstvom. Kljub temu je vse povsod še vedno živel OF s svojimi terenskimi odbori in zvezami.

O slavni dnevi »Dolomitskega odreda«, zlasti prvega, o hudih bojih in romantičnem revolucionarnem vzdušju zgodnjega partizanstva smo marsikdaj brali daljše ali krajše sestavke, raztresene po raznih časopisih in revijah. O njih govore tudi odlomki raznih knjig spominov, predvsem tistih članov našega vodstva, ki so se po vojni lotili pisanja. Nimamo pa celovitega dela, ki bi opisovalo predvsem vojaško zgodovino odreda.

Že pred leti je republiški odbor Zveze združenj borcev NOV, oziroma takratna komisija za razvijanje tradicij NOB, začel z akcijo za pisanje zgodovine vsake naše brigade in odreda. Kot prvi je Stanko Petelin napisal zgodovino 31. divizije, nato pa še vseh treh njenih brigad. Te so delovale ob robu Dolomitov, nekajkrat so tudi vdrle vanje. Zato zajemajo brigadne in divizijske zgodovine tudi del zgodovine Dolomitov.

Komisija je začela razmišljati tudi o zgodovini vseh treh Dolomitskih odredov. Pisanje je zaupala generalu Rudolfu Hriberniku-Svarunu, narodnemu heroju. Hribernik je bil sam borec, nato funkcionar Dolomitskega odreda, tako prvega kot drugega. Iz preprostega fanta se je razvil v enega najbolj sposobnih in pogumnih komandantov v naši vojski. Kasneje je bil v 31. diviziji na različnih dolžnostih. Tako torej kot domačin in kot borec ter funkcionar enot, najtesneje povezanih z Dolomiti, dobro pozna razmere med osvobodilno vojno na tem območju.

Našel sem ga v stavbi občinske skupščine Ljubljana—Šiška, kjer dela po upokojitvi kot uslužbenec tovarne »Iskra«. Na

moja vprašanja mi je začel pripovedovati o značilnostih vseh treh »Dolomitskih odredov«, zlasti prvega in pa o svojem načinu zbiranja podatkov za zgodovino. Nato me je še povabil domov, da bi mi pokazal vse, kar je doslej zbral ter me povprašal, kako sem jaz pisal zgodovino 15. brigade ter Jeseniško-bohinjskega odreda. Tako bi si nekako izmenjala izkušnje, kot se temu pravi.

Najprej se je pritožil zoper samega sebe, ker od lanskega poletja ni naredil skoraj nič. V novi službi je imel preveč dela, ker se je moral marsičesa učiti in marsičemu privajati popolnoma na novo. Potem mi je pripovedoval, kakšne gore papirja je moral prevrniti, da je iz vsega tega izbrskal tisto, kar je iskal in kar je potreboval. Nekeč je kar dvakrat pripeljal z avtomobilom časopise in revije, da bi jih doma pregledal in izbral, kar ga zanima. Prebrskal je tudi ves arhiv pri CK ZK Slovenije in na državnem sekretariatu notranjih zadev kot tu-

di arhiv naših enot na institutu za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani. V kratkem namerava istotam pregledati še arhiv italijanskih enot in oblastnih organov. Veliko so mu poslali tudi posamezniki, zlasti spominov, nadalje je zbral tudi nekaj krajevnih in šolskih kronik, seznamov padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja itd.

Zvečer mi je pokazal 16 zajetnih map, v katerih hrani skupaj nad 2000 listov zgodovinskega gradiva. Vsaka mapa je poglavje bodoče knjige, ki bo izšla v »Knjižnici NOV in POS«. Toda zbrano gradivo, izvlečki iz raznih člankov, spomini in fotokopije dokumentov je samo okostje, na podlagi katerega bo Hribernik pisal. Kot predvideva, bi potreboval vsaj šest mesecev časa, da bi napisal knjigo. Če upoštevamo, da je poleg tega še v službi, se ta rok podaljša vsaj za enkrat če ne za dvakrat.

Ko bo knjiga napisana in natisnjena, bo zgodovina vseh treh Dolomitskih odredov velik

prispevek k zgodovini naše osvobodilne vojne in revolucije. Glede na to, da je Dolomitski odred deloval razen na območju sedanje logaške in vrhniške občine tudi na območju viške, bo zgodovina zelo pomembna za spoznavanje zgodovine v tej ljubljanski občini, ki zajema tudi del Dolomitov. In tudi za sam Vič in Šiško, saj je Dolomitski odred kaj pogosto v zmagoslavni poletnih mesecih 1942 trkal na ljubljanska vrata. Njegove patrolje so prihajale do žične ograje okoli mesta, sprejemale novince, pobijale reflektorje in sodelovale v mnogih akcijah aktivistov. Če gremo še dlje, lahko zasledimo ob tem času tudi posredno dejavnost Dolomitskega odreda celo do Ježice in obšolskih vasi tja do Zaloga. Tja so zahajale njegove patrolje skupaj z aktivisti po ozkem koridorju med utrjenima nemško in ljubljansko mejo.

Zatorej lahko tovarišu Hriberniku pri njegovem naporu in odgovornem delu zaželimo samo še uspeh.

Ferjalci na poteh Dolomitskega odreda

Hej mašina zagodi.... Horuk....!, je odmevalo po dolomitskih grebenih. Slišati je bilo recitacije in pesem pionirjev pri spomenikih padlim v NOB. Prislunhili smo besedam borcev in aktivistov o težkih, a slavni dnevi naše preteklosti. Zastave, strelji iz pušk in zvoki harmonike. To so značilnosti svojevrstnega vzdušja, ki ga prav gotovo ne bomo pozabili vsi, ki smo sodelovali v 6. tradicionalnem »Pohodu po partizanskih poteh Dolomitskega odreda«.

Organiziral ga je izvršni odbor Počitniške zveze Ljubljana Vič Rudnik v sodelovanju z občinskim odborom ZB - ŽROP v počastitev obletnice ustanovitve OF Slovenije in občinskega praznika naše občine.

Počitniška zveza je sicer organizacija, katere osnovni namen je organiziranje mladinskega turizma. Partizanski pohod pa ima — kot ena od akcij v naši dejavnosti — še mnogo večji pomen. Z njim želi mladina pokazati, da se zaveda ne samo pridobitev NOB, temveč tudi junastev naroda v tistih letih. Na drugi strani pa se mladi na pohodu spoznajo tudi z udeleženci NOB in z območji, kjer so divjali boji.

Kako živo so nam bili pred očmi dogodki, ko so nam borci govorili o njih prav na gričku, na katerem je bilo sredi boja partizansko mitraljezko gnezdo v gozdu, iz katerega je bruhal smrtonosni ogenj na tiste, ki niso bili poklicani, da gospodarijo po Dolomitih. Marsikatero oko se je orosilo ob pripovedovanju partizanske matere, o padlih sinovih, o požganih domovih, o lačnih in premraženih borcih. Utihnili so tudi najbolj živahni. Molk vesele mladine je izvenel v počastitev spomina vsem tistim, ki so nam z življenjem zagotovili obstoj in v protest tistim, ki še vedno kršijo načela človečnosti in vse, kar rojeva nova nasilja v svetu.

Začelo se je v soboto 25. aprila zjutraj.

Zbralo se je 70-počitničarjev ne samo iz naše, marveč tokrat prvič iz vseh ljubljanskih občin. Med mladino so se pomešali borci-udeleženci NOB.

Pred postrojenimi tremi patroljami je spregovoril predsednik občinske konference SZDL ing. Čemažar. Hip zatem se je že čula vesela pesem iz avtobusov, ki so peljali udeležence v kraje, iz katerih se je začel pohod.

Prva patrolja je krenila preko Katarine, kjer so ji pionirji osnovne šole privedli prisrčen sprejem in Polhovega Gradca na Samotorco, kjer je prenočila.

Pot druge patrolje se je začela v Podpeči. Doživela je prisrčen

Udeleženci pohoda po poteh Dolomitskega odreda

sprejem pionirjev in vaščanov Notranjih Goric. Ista slika se je ponovila v vasi Brezje pri Horjulu.

Tretja patrolja je imela prvo slovesnost na Vrhniku, kjer je pri spomeniku pripravila program Osnovne šole Ivan Cankar. Že nekaj ur pozneje je udeležence pohoda slovesno sprejela tudi mladina Borovnice. Od tod je patroljo vodila pot v Prevalje, kjer je končala svoj sobotni pohod.

V nedeljo zjutraj 26. aprila so se vse tri patrolje zbrale v Kamniku pod Krimom in nato krenile na proslavo v Preserje, kjer so komandanti patrolj rapportirali predsedniku Občinske

enkratno vzdušje. Ni bilo starih, ni bilo mladih, bili smo tovariši. Prav to je tisti cilj, ki smo ga s pohodom želeli doseči in prepričani smo, da je ideja postala resnica.

Tovariši, hvala vam za prelepo doživetje; naša želja je, da se čez leto dni ponovno srečamo.

Mnogo je bilo dogodkov, mnogo nepopisnih trenutkov. O njih bi lahko govorili ure in ure. Vendar naj svoje razmišljanje končam tako kot so patrolje zapuščale kraje skozi katere so hodile; s tistim vzklikom, »Ho ruk, ho ruk...«!

Darko Kolenc

Pred snovanjem kulturnih skupnosti

»Kulturna skupnost!? Kaj neki bo spet to?« so se oglasili nergači, brž ko je že sicer stara ideja o samoupravnem urejanju odnosov med družbo in njeno kulturo pričele dobivati kri in meso. Njihov dvom je rasel iz skepse in iz slabih izkušenj preteklih let. »Reorganizacije«, pravijo, »doslej niso prinesle nobene praktične izboljšave — pa je tudi posledaj ne bodo. Zato ne vidimo nobenega pomena v angažiranju za preimenovanje dosedanjih skladov za pospeševanje kulturnih dejavnosti v kulturne skupnosti. Ostali bomo na istem, kajti denarja za kulturno družba pač ne bo premogla nič več, če se bo stekel v sklade ali v skupnosti.«

Kakorkoli že: misel o kulturnih skupnostih je na pohodu. Konkretno — v Ljubljani bo že v prihodnjih dneh formiran iniciativni odbor, ki bi naj pripravil ustanovitev ljubljanske kulturne skupnosti (ne glede na rok uveljavitve zakona, ki se pripravlja v republiški skupščini.)

Ideja — pravzaprav ne gre samo za idejo, pač pa kar za življenjsko potrebo slovenske kulture in njenih nosilcev — je stara že dolgo vrsto let. Način zbiranja in delitve družbenih sredstev, namenjenih kulturni ustvarjalnosti, je postajal zlasti v zadnjih letih, ob vse širšem in globljem uveljavljanju samoupravne iniciative na drugih področjih življenja in dela pri nas bolj in bolj anahronističen. Šlo je — in gre — namreč za kulturno politiko, kajti distribucija sredstev ni nič drugega kot odločanje o tem, kaj bomo stimulirali in česa ne. Toda kdo je opravljal to pomembno delo? Kdo so tisti, ki odločajo o odstotku proračunskega denarja, namenjenega kulturi? Kulturni delavci — ustvarjalci ter njihova publika prav gotovo ne. Odločal je — ves čas, vseh petindvajset let — upravni aparat, čigar odločitve so skupščinski organi pač potrjevali, ker druge izbire malone niso imeli. Šlo je, v večini primerov, za »proračunski repek« za nekakšno strganje skode, za eno poslednjih postavk, kar vse je ustvarilo argumentiran vtis o tem, da naše družbene naložbe v kulturo še zdaleč niso bile primarnega pomena, to pa je povzročilo (in še povzroča) izrazito pa celo usodno zaostajanje.

Bistvena pa je pri vsem temu še zlasti ugotovitev, da kulturna javnost (in z njo vred kulturni delavci sami) pred svojo družbo niso mogli nastopati drugače kot vdani prošnji, ki lahko kvečjemu čakajo na dodeljeni delež, vplivati nanj pa jim skorajda ni bilo dano. Mnogi poskusi opozarjanja na ta temeljni družbeni anahronizem so bili bob ob steno — praksa je ostala pri starem.

Temeljno spremembo v ta nezadostni in neustreznost odnos naj bi vnesla v naše življenje utesitev zamisli o kulturnih skupnostih, torej o takem načinu zbiranja in delitve sredstev za kulturo (je enako: o taki kulturni politiki), katere nosilec bi bila kulturna javnost (je enako: kultura) sama. Seveda samo kot možnost, katere polna uveljavitev je odvisna od nas samih, od naše žive udeležbe v sistemu, ki je zamišljen.

Gre torej za mnogo več kot samo za reorganizacijo in preimenovanje.

Seveda bo prenekateri dvomljivec na tem mestu — upravičeno — vprašal, ali so oprijemljivi dokazi za optimizem, ki ga tolmačim. Zal — ne. Zaupanje velja le nam samim, naši volji po tvorni soudeležbi v kulturni (in z njo vred seveda tudi družbeni) politiki. Tu pa so še vse možnosti odprte. Dokončnih zamisli o tem, kakšne bodo kulturne skupnosti, ni — in jih brez naše udeležbe v odločanju tudi ne sme biti. Omisliti si moramo tak sistem pridobivanja in razporejanja sredstev, da nam bo omogočal kar največ racionalnosti, možnosti vplivanja na odločitve in ne naposled zadovoljstva ob ustvarjalnem delu. Tak cilj bo-

mo dosegli le, če sodelovanja v pripravah in oblikovanju ne bomo apriori odklanjali ali se mu izogibali.

Zelo verjetno je, da bo zakon vztrajnosti in nezaupanja poskušal ohranjati tudi pod novim imenom stare možnosti in stare odnose. Vsaj v Ljubljani so očitno težnje, da bi nekatere ustanove še zmerom sodile pod republiško skupnost, ki naj bi bila najpomembnejša in najbogatejša, druge naj bi se napajale iz mestne skupnosti, amaterske skupine pa bi lahko ostale kar pri občinah.

Prav v takem ohranjanju sedanjih konstrukcij, pa je nevarnost za uveljavitev ideje sploh. Kultura je ena sama, naj bo vrhunsko profesionalna ali amaterska, naj gre za »miliardno« ali »stotisočdinarsko« dejavnost. Vsakršno razbijanje pristojnosti na republike, mestne in občinske organizme lahko rojeva — v ljubljanskem primeru — ponovno birokratizacijo, katere podoba bo samo voda na mlin skeptikom, ki v prenovljena razmerja ne verujejo. — Ureditev razmerij v kulturnem življenju bi morala postati kulturni zgled za samoupravni sistem v celoti. To pa je odvisno od intenzivnosti naše udeležbe v pripravah.

Akcijo za ustanovitev kulturne skupnosti v Ljubljani vodi mestna konferenca Socialistične zveze.

Viktor Konjar

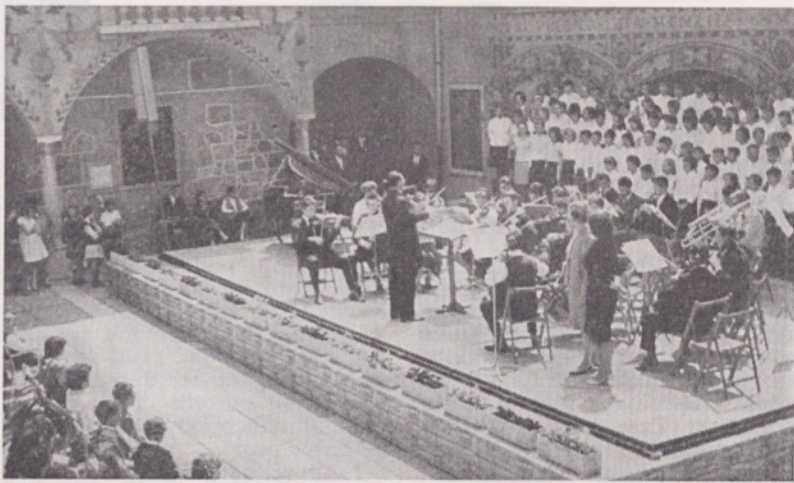
ŠOLSKA NALOGA

Ob Dnevu mladosti smo prejeli šolsko nalogo Mojce Ban, učenke 7 b razreda na osnovni šoli Trnovo, ki jo zaradi zanimive vsebine objavljamo v celoti.

»NIKAKIH SCEN...«

Vedno sem zelo rada obiskovala dedka in babico na Viču. Preteklo poletje sem tudi več dni ostala pri njima in zvedela marsikaj, kar so mi do sedaj spretno zakrivali. Se sedaj težko dojamem strahote kot so jih doživljali ljudje v do sedaj najstrašnejši vojni v zgodovini človeštva.

Vsak človek se veseli pomladi, toda vse pomladi od leta 1941 do 1945 so bile žalostne. Najbolj žalostna in črna je bila za mnoge Vičane pomlad leta 1941. Mnogo zavednih ljudi je pomagalo aktivistom pri njihovem težkem delu in tako tudi skoraj vsa ulica, kjer sta stanovala dedek in babica z dvema otrokoma. Očka, star

Harmonikarski orkester Glasbene šole Vič - Rudnik pod vodstvom prof. Zdenke Sindič

Glasba ustvarja harmonično razvitega človeka

Minulo šolsko leto je praznovala Glasbena šola Vič — Rudnik svoj jubilej — 20 letnico obstoja in uspešnega delovanja.

Od skromnih začetkov se je razvila v zavod z nad 400 učenci in s podružnično šolo v Dobrovi ter oddelki v Rožni dolini in na Dolenjski cesti. Šola ima odlično ubran delovni kolektiv, ki dosega s svojimi učenci iz dneva v dan pomembnejše vzgojne rezultate. Težko je reči, kateri oddelek prednjači pred drugim. Tu so učenci iz oddelka za klavir, godala, pihala in trobila, solopetja, harmonike in kitare. Predšolski otroci se lahko vpišejo v zbor cicibanov. Zadnji čas ima šola tudi tečaj za mlade popevkarje, v prihodnjem šolskem letu pa bo odprla še oddelk za ritmično vzgojo in ples.

Glasbena šola Vič — Rudnik redno pripravi skrbno izbrane sporede svojih učencev, bodisi da nastopijo doma na internih prireditvah, bodisi za širšo javnost, na srečanjih mladih instrumentalistov ali za radijska in televizijska snemanja. Učenci prav posebno radi muzicirajo v raznih komornih ansamblih ali v orkestrih. Na šoli sta dva har-

monikarska orkestra in godalni orkester. Odlični učenci nastopajo z njimi tudi kot solisti. Vsako leto se zbirajo v šolski kroniki podatki o številnih nastopih z laskavimi kritikami. Učenci šole zlasti radi nastopajo v okviru občine, saj s tem prispevajo svoj delež pri občinskih manifestacijah, proslavah in akademijah.

Staršem priporočamo, da vpišejo v glasbno šolo svojega otroka, ki ima smisel in nagnjenje do glasbe. Pogoje za vpis in podrobne informacije in navzete glede izbire instrumenta, dobite na šoli vsak dan v dopoldanskem času. Vpis učencev v novem šolskem letu bo septembra 1970. Starši! Omogočite svojim otrokom glasbeno vzgojo, brez katere si že danes ne moremo zamisliti harmonično razvitega otroka, saj moderni tehnični čas neredko zapušča pri mladini premalo čustvene poglobljenosti, smisla za lepoto in družabnost, ki naj bo pogojena iz kulturnega vzdušja in okolja. Prav tako vzdušje ustvarja aktivno muziciranje. Mladi doraščajoči človek ga najde v glasbi v najbolj idealni obliki.

Direktor

dvanaest let in njegova štiriletna sestra, sta preživela zelo težke čase, kot še mnogo njunih vrstnikov.

Porcelanasta stara stenska ura je kazala pet zjutraj. Babica je pripravljala zajtrk za otroka in se pričela oblačiti, da bi šla na delo v tobačno tovarno. Na vratih se je streslo steklo, puškino kopito je udarilo vanje. Ker je po ulici že vršalo — bila je racija — je dedek dejal: »Reci jim, da spim!« Babica je odprla in dedek se je moral vključ zaspasnosti obleči in oditi z vojaki. Težko sem si predstavljala to slovo. Opazila sem, da obema z dedkom polzijo solze po razoranih licih, ko se tega spominjata.

Kmalu je družina dobila sporočilo, da je dedek v koncentracijskem taborišču pri mestu Mühlendorf am Inn. Po nekaj tednih životarjenja brez očeta, je že drugi potrkalo puškino kopito po vratih. Stara ura, ki je še vedno neusmiljeno meri-

la čas, je kazala 23.30. Tokrat je bila na vrsti babica. Hotela je še, kdo je vedel, če ne zadnjič, poljubiti otroka, toda že je glas mladega vojaka ukazal: »Nočem nikakršnih scen!«

Zdaj je prišlo najhuje. Poleg bombnih napadov, neprestanih streljanj in drugih strahot, ki se jih je bilo treba braniti, je moral očka hoditi v šolo, paziti na sestro in skrbeti za hrano. Po petih mučnih mesecih trdega prisilnega dela se je babica vrnila. Hodila je v službo in ob bombnih napadih neprestano trepetala za svoja otroka:

Ze tako temno nebo je zakrila jata še bolj temnih letal. Alarmna sirena je na vso moč opozarjala prebivalstvo na neaden letalski napad. Delavke v tobačni tovarni se niso imele kako zavarovati, zato so delale dalje. V tem hipu je pet bomb razoralo del tovarne. Za delavkami, med katerimi je bila tudi babica, se je odprla stena. Vse so vztrepetale in po končanem napadu prestrašene zapustile tovarno.

Končno tako težko pričakovani konec vojne! Babico in otroka je skrbelo: dedek se ni takoj vrnil. Prišel je šele poleti 1945, kajti veliko mostov je bilo porušenih in so ovirali prehod. Vrnil se je in utrujen, suh in bled, stopal proti progi na Viču, moj očka pa je šel proti mestu. Oče in sin se po letu in pol nista spoznala. Dedek ga je z negotovostjo poklical in očka je planil v njegov objem. S solzami v očeh sta stopala proti domu. Svidenje z družino, že dolgo pričakovani dogodek, je le prišel!

Tako sta mi pripovedovala dedek in babica z željo, da kaj takega ne bi nikdar doživel nihče več.

Kulturne skupnosti in amaterska kultura

(V zvezi s kulturnimi skupnostmi pa smo prejeli še en prispevek, ki postavlja nekatere zamisli že na trdna občinska tla. Napisal ga je naš sode-lavec Boris Makovec.)

V okviru poslanske pisarne je bil 6. maja na občinski konferenci SZDL Ljubljana Vič-Rudnik razgovor o kulturnih skupnostih in še posebej o ljubljanski kulturni skupnosti.

Za uvod v razpravo je poslanka dr. Aleksandra Korenhauser nadrobno pojasnila osnutek zakona o kulturnih skupnostih. Sledila je daljša razprava, iz katere so izzvenele tele ugotovitve:

Ideja o kulturnih skupnostih v občinah in v republiki se je porodila nedvomno v prvi vrsti zaradi neresenih vprašanj pri financiranju poklicne kulture in zaradi negotovega gnotnega položaja poklicnih kulturnih delavcev.

Prav gotovo ni bil položaj amaterske kulture tisti, ki bi aktiviral pobudnike zakonskega osnutka, da poiščejo ustrežnejše rešitve.

Nedvomno je res, da je kultura enotna v vsej Ljubljani, res pa je tudi, da je enotna v vsej Sloveniji in da jo torej lahko spremljamo tudi pod tem zornim kotom.

Zato je upravičena bojazen, da bodo v kulturni skupnosti v družbi kvalitetno neprimerno boljših poklicnih partnerjev z obsežnim delovnim programom razmeroma skromna kulturno umetniška društva ostala neza- pažena in zato tudi finančno nepreskrbljena. Upravičen je tudi dvom, da bi bilo moč v takšni skupnosti postavljati dvojna merila za dodeljevanje sredstev: ena za poklicne kulturniške kolektive, druga za amaterske.

Zato naj bi vsi, ki bi kakorkoli sodelovali pri oblikovanju temeljnih kulturnih skupnosti, poskrbeli predvsem za to, da ne bi bila amaterska kultura v ničemer, torej tudi ne finančno, prizadeta. Prav nasprotno, v takšni kulturni skupnosti bi morala tudi amaterska kultura vsestransko napredovati. Zato naj bi bilo, kolikor je le mogoče, že v samem zakonu podano jamstvo, da v kulturni skupnosti amaterska kultura ne bo prikrajšana. Prav to naj bi bilo zagotovljeno tudi v statutih temeljnih kulturnih skupnosti.

Še vedno je ostalo odprto vprašanje, ali naj se naša amaterska kultura vključi v ljubljansko kulturno skupnost ali naj ima občina Ljubljana Vič-Rudnik svojo kulturno skupnost. In še ena možnost: del kulturne dejavnosti, ki je — rekli bi — mestnega pomena, naj se vključi v mestno kulturno skupnost, drugi del pa naj bo v občinski kulturni skupnosti.

Ker o tem še ni bila povedana zadnja beseda, pričakujemo novih predlogov in novih mnenj.

Osnovna šola Trnovo

»Naša komuna«, glasilo občinske konference SZDL Ljubljana-Vič-Rudnik. Izhaja mesečno (po potrebi tudi drugače). Urejuje uredniški odbor: inž. Janez Cemažar, Danilo Emeršič Slavo Kobč — lektor, Rudi Kosmač — tehnični urednik, Dušan Kralj, Bine Lenaršič, Peter Likar — odgovorni urednik, Boris Makovec, Darko Perovšek. Uredništvo in uprava: Ljubljana, Trg mladinskih delovnih brigad, št. 7/L tel. 20-528, tekoči račun SDK 501-8-346/3. Rokopisov ne vračamo. Cena v prodaji 50 par. Tiska tiskarna »Kočevska tisk«.